

KOMBINERAD FÖRETAGSFÖRSÄKRING

Allmänna bestämmelser VKF2012:1

Gäller från 2012-01-01

I detta försäkringsvillkor kan du läsa om vad som ingår i vår kombinerade företagsförsäkring. Informationen tillsammans med ditt försäkringsbrev redogör för vad som gäller vid en eventuell skada.

Viktig information

Försäkringsgivarens Kombinerade Företagsförsäkring är en paketförsäkring som ger ett väl anpassat försäkringsskydd för de flesta företag. Nedan kan du se vilka delar som ingår i försäkringen och vilka tilläggsförsäkringar som är intagna i detta försäkringsvillkor. Försäkringens omfattning framgår av försäkringsbrevet. De olika avsnittens indelning och numrering har samordnats, vilket innebär att numreringen inte alltid är löpande. Viktiga ord och begrepp förklaras i 14. Definitioner.

Följande försäkringsmoment ingår alltid:

Egendom
Avbrott
Ansvar

Tilläggsförsäkringar vars villkor är intagna i detta försäkringsvillkor

- A. Maskinförsäkring – byggnad
- B. Maskinförsäkring – maskinerier och datamedia
- C. Merkostnad avseende byggnad/byggnadsdels kulturella särart
- D. Krisförsäkring

Tilläggsförsäkringar ingår endast om dessa anges i försäkringsbrevet.

Villkorspunkter som du bör känna till

Detta försäkringsvillkor innehåller en stor mängd regler och bestämmelser. Dessa framgår av särskild förköpsinformation som bifogas offert alternativt läses på www.vardiaforsakring.se. Vid accept av försäkring och förnyelse av försäkring bifogas särskild efterköpsinformation alternativt läses på www.vardiaforsakring.se

Försäkringsgivare är Vardia Insurance Group ASA, org.nr. 994 288 962. Styrelsens säte – Oslo, Norge. www.vardia.com

Innehållsförteckning

Egendomsförsäkring	5	7.8 Skadegörelse	27
1. Vem försäkringen gäller för	5	7.9 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts	27
2. När försäkringen gäller	5	8. Åtgärder vid skada	28
3. Var försäkringen gäller	5	8.1 Räddningsplikt	28
3.1 På försäkringsställe	5	8.2 Anmälan om skada m.m.	28
3.2 På annan plats	5	8.3 Ersättningsanspråk	29
3.3 Under förflyttning utanför försäkringsställe	5	8.4 Besiktning av skada	29
4. Vad som är försäkrat respektive inte försäkrat	5	9. Skadevärderings- och skadeersättningsregler	29
4.1 Vad som är försäkrat	5	9.1 Skadevärderingsregler	29
4.2 Vad som inte är försäkrat	6	9.2 Skadersättningsregler	33
5. Vad försäkringen gäller för	7	10. Avbrottsförsäkring	35
5.1 Brand	7	10.1 Vem försäkringen gäller för	35
5.2 Naturskada och dammgenombrott	7	10.2 När försäkringen gäller	35
5.3 Inbrott	8	10.3 Var försäkringen gäller	36
5.4 Vatten	11	10.4 Vad som är försäkrat	36
5.5 Transport	12	10.5 Vad försäkringen gäller för	36
5.6 Glas- och skyltskada	12	10.6 Vad försäkringen inte gäller för	37
5.7 Skadegörelse och stöld	13	10.7 Försäkringsbelopp	37
5.8 Stöld	13	10.8 Säkerhetsföreskrifter	38
5.9 Annan skadehändelse	13	10.9 Åtgärder vid skada	38
6. Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde	15	10.10 Skadevärderings- och skadeersättningsregler	38
6.1 Försäkringsform och försäkringsbelopp	15	10.11 Karens	40
6.2 Försäkringsvärde	15	11. Ansvarsförsäkring	40
6.3 Investerings- och indexändring av försäkringsbelopp	16	11.1 Vem försäkringen gäller för	40
7. Säkerhetsföreskrifter	17	11.2 När försäkringen gäller	40
7.1 Vad som avses med en säkerhetsföreskrift	17	11.3 Var försäkringen gäller	40
7.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna	17	11.4 Vad som är försäkrat	40
7.3 Samtliga skadehändelser	17	11.5 Vad försäkringen gäller för	41
7.4 Brand	17	11.6 Vad försäkringen inte gäller för	41
7.5 Inbrott	19	11.7 Försäkringsbelopp	43
7.6 Rån och överfall	26	11.8 Säkerhetskrav	43
7.7 Transport	26	11.9 Åtgärder vid skada	43
		11.10 Skadeersättningsregler	44
		11.11 Självrisk	45

12. Särskilt villkor - Värmekulvert	45
12.1 Vad som är försäkrat	45
12.2 Vad försäkringen gäller för	45
12.3 Vad försäkringen inte gäller för	45
12.4 Skadevärderings- och ersättningsregler	45
12.5 Värmekulvert som återställs	45
12.6 Kostnader som inte ersätts	46
12.7 Självrisk	46
13 Tilläggsförsäkringar	46
13.1 Maskinförsäkring – byggnad	46
13.2 Maskinförsäkring – maskinerier och datainformation	46
13.3 Merkostnad avseende byggnads/byggnadsdels kulturella särart	47
13.4 Krisförsäkring	48
14. Definitioner	49
15. Vart du vänder dig om du inte är nöjd	53

Egendomsförsäkring

1. Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- annan än försäkringstagaren om denne är namngiven i försäkringsbrevet
- annan ägare av försäkrad egendom enligt 4.1 om försäkringstagaren är ersättningsskyldig för eller i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen
- försäkringstagarens arbetstagare och kunder för försäkrad egendom enligt 4.1.1–2.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under försäkringstiden om Försäkringsgivarens ansvar föreligger enligt försäkringsvillkor Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom Norden.

3.1 På försäkringsställe

Försäkringen gäller inom försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet. Om försäkringen omfattar flera försäkringsställen eller förvaringsplatser gäller försäkringen med ett gemensamt försäkringsbelopp för maskinerier respektive varor. För stöldbegärlig egendom är vid inbrott högsta ersättning försäkringsbeloppet på angiven förvaringsplats.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller vid varje skada på annan plats upp till sammanlagt 500 000 kr för maskinerier, varor, kunders egendom och lagrad information. Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom.

För egendom som förvaras på annan plats gäller försäkringen under en sammanhängande tid om högst 12 månader. Försäkringen gäller inte för egendom som

- försäkringstagaren yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut
- förvaras på eller i anslutning till arbetsområde för entreprenadverksamhet
- är stöldbegärlig egendom till den del skadebeloppet vid inbrottsskada överstiger 25 000 kr
- är under förflyttning

3.3 Under förflyttning utanför försäkringsställe

För egendom som är under förflyttning gäller

- 5.3.7 Rån och överfall
- 5.5 Transport

4. Vad som är försäkrat respektive inte försäkrat

Försäkringen gäller för det lagliga intresse som består i att värdet av försäkrad egendom inte minskar eller går förlorat.

4.1 Vad som är försäkrat

- Egendom som ägs av försäkringstagaren eller av annan än försäkringstagaren som är namngiven i försäkringsbrevet, om egendomen anges i försäkringsbrevet med objekttyp och i förekommande fall försäkringsbelopp
- Egendom som ägs av annan än försäkringstagaren – utom egendom som tillhör arbetstagare eller kunder – som är byggnad, maskinerier och varor och som försäkringstagaren
 - är ersättningsskyldig för, eller
 - i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra

Värdet av sådan egendom ska ingå i försäkringsbeloppet för respektive egendom. Vid försäkring av maskinerier eller varor omfattar

försäkringen vid varje skada även nedanstående egendom. Har högre försäkringsbelopp avtalats, vilket i så fall anges i försäkringsbrevet, gäller detta belopp utöver nedan angivna försäkringsbelopp.

4.1.1 Arbetstagares egendom

Ersättning betalas upp till 10 000 kr för varje arbetstagare, dock inte pengar och värdehandlingar.

4.1.2 Kunders egendom

Ersättning betalas upp till 100 000 kr totalt för samtliga kunder, dock inte pengar och värdehandlingar.

4.1.3 Låsändringar

- Ersättning betalas vid inbrott enligt 5.3 upp till
 - 500 000 kr om nyckel förvaras i värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
 - 100 000 kr om nyckel förvaras på annat sätt
- vid rån och överfall enligt 5.3.7 upp till 500 000 kr

4.1.4 Lagrad information

Ersättning betalas upp till 100 000 kr.

4.1.5 Pengar och värdehandlingar

Ersättning betalas upp till totalt

- 50 000 kr vid förvaring i värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp eller säkerhetsskåp enligt svensk standard eller i värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
- 5 000 kr vid förvaring på annat sätt
- 200 000 kr vid rån och överfall

4.1.6 Hyrd försäkringslokal

Ersättning betalas upp till 50 000 kr enligt 5.H.1.1.

Om byggnad försäkras

Vid försäkring av byggnad omfattar försäkringen vid varje skada även nedanstående egendom.

4.1.7 Till byggnad hörande anläggningar och system – utanför byggnad och inom fastigheten – för

- vatten, värme och avlopp
- ventilation, luftkonditionering, gas och el
- data-, tele- och TV-kommunikation utan särskild beloppsbegränsning
- värmekulvert (se särskilt villkor för värmekulvert)

4.1.8 Trädgård och tomtmark

Ersättning betalas upp till 200 000 kr.

4.2 Vad som inte är försäkrat

Följande egendom omfattas endast om det anges i försäkringsbrevet

- motorfordon, traktorer, motorredskap, terrängmotorfordon, släp- och efterfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon
Undantaget avser inte motordrivna fordon som är avsedda att föras av gående
- luftfartyg, skepp, båtar och pontoner samt fast monterad utrustning på eller i dessa
- spårbundna fordon och fast monterad utrustning på eller i dessa fordon
- sådana delar av maskinfundament, byggnadsgrund eller grundmur, som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- och vattenyta
- produktiv skog och skogsmark

5. Vad försäkringen gäller för

Med skada under detta avsnitt avses även förlust av egendomen.

5.1 Brand

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 7.4 (Brand).

5.1.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för fysisk skada genom

- brand, varmed avses eld som kommer lös
- elfenomen – på elektrisk utrustning med spänning om högst 400 V och datainformation – som är plötsligt och oförutsett, t.ex. kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning, och som inträffar inom försäkringsställe
- explosion
- luftfartyg som störtar eller föremål som faller ned från luftfartyg
- frätande gas som strömmar ut plötsligt och oförutsett när utströmningen orsakas av en identifierbar händelse
- sotutströmning som är plötslig och oförutsedd samt uppstår i samband med eldning från eldstad
- oförutsett strömbrott

5.1.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 3 och 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.1.3 Ersättning betalas inte för skada genom

- elfenomen på annan egendom än elektrisk utrustning och datainformation
- sprängningsarbete

5.1.4 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.2 Naturskada och dammgenombrott

5.2.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för fysisk skada genom

- storm – vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund – på
 - hus och på detta fast monterad egendom
 - egendom i hus

Med skada genom storm avses skada som orsakas av att egendomen

- i samband med storm utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder
- i direkt samband med och som en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt ovan utsätts för nederbörd eller kyla

- hagel på

- hus och på detta fast monterad egendom
- egendom i hus

• blixtnedslag. Vid skada enbart på elektrisk utrustning betalas ersättning endast om den försäkrade kan precisera skadetillfället och styrka att skadan orsakats av blixtnedslag

- genombrott av dammbyggnad avsedd för vattenverk och branddamm

• markrörelser – varmed avses att jordmassor, klippblock eller stenar plötsligt och oförutsett kommer i rörelse och avsevärt ändrar läge – samt jordskalv med minst styrka 4 enligt Richterskalan

- lavin

• översvämning, varmed avses att vatten genom skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn), snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag från markytan strömmar eller tränger in i hus eller i samband med någon av dessa skadehändelser tränger in i hus ur avloppslednings öppning eller därtill anslutna anordningar, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn.

5.2.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret.

5.2.3 Ersättning betalas inte för

- storm- eller hagelskada på
 - revetering, puts eller skorstensbeklädning såvida inte skadan orsakas av föremål som stormen blåst omkull, ryckt loss eller brutit sönder
 - växthus, plasthall och tält samt i dessa befintlig egendom
 - hus, på detta fast monterad egendom och egendom förvarad i hus till den del skadans uppkomst eller omfattning beror på felaktigt byggnadsarbete, felaktig byggnadskonstruktion, ingrepp i bärande byggnadskonstruktion, eftersatt underhåll, åldersförändring, angrepp av skadedjur, husbock, hästmyror, övriga träskadeinsekter samt svamp eller röta
 - mur, staket, vindskydd och plank
- skada genom översvämning på båthus, sjöbod, växthus, plasthall och tält samt i dessa befintlig egendom

5.2.4 Ersättning betalas inte för skada som orsakas av

- enbart sättning i mark eller grund
- gruvdrift
- byggnads- och anläggningsarbeten
- ytliga sprickbildningar i byggnad som inte påverkar byggnadens funktionsduglighet
- markrörelser och erosion till följd av stigande hav, sjö eller vattendrag, såvida inte skadan uppkommer på grund av extremt väder
- genombrott av dammbyggnad avsedd för magasinering av vatten för kraftverk. Detta gäller även om genombrottet orsakats av jordskalv

5.2.5 Särskilda ersättningsbegränsningar

5.2.5.1 Genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst

- 3 000 000 kr vid skada på byggnad
- 3 000 000 kr vid skada på lös egendom inom varje försäkringsställe

5.2.5.2 Översvämning

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst

- 4 000 000 kr vid skada på hus och på lös egendom i hus inom varje försäkringsställe. Avtal kan träffas om högre försäkringsbelopp, vilket då anges i försäkringsbrevet

5.2.6 Självrisk

5.2.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada – utom skada enligt 5.9 – avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe.

5.2.6.2 Förhöjd grundsjälvrisk

Vid varje skada som orsakas av

- översvämning
- genombrott av dammbyggnad, markrörelser och lavin

avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 50 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet. Vid flera skador som inträffar samtidigt tillämpas en självrisk för varje försäkringsställe

5.3 Inbrott

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 7.5 (Inbrott).

5.3.1 Vad försäkringen gäller för

5.3.1.1 Stöld och skadegörelse i försäkringslokal

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som olovligen

- med våld bryter sig in i eller med dyrk tar sig in i försäkringslokal
- med våld bryter sig ut ur försäkringslokal. Detta gäller om stölden och skadegörelsen begås av någon som olovligen dröjt sig kvar i försäkringslokal
- tar sig in i försäkringslokal med för låset avsedd nyckel som stulits vid inbrott i
 - lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller

- bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
- bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där.

5.3.1.2 Stöld utifrån genom fönster

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse som begås av någon som utifrån stjälar egendom genom krossat eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i försäkringslokal.

5.3.1.3 Stöld och skadegörelse i särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Ersättning betalas för skada genom stöld och skadegörelse ur

- värdevalv, värdeskåp, deponeringsskåp, servicebox, kontantautomat, kassaskåp, säkerhetsskåp eller stöld skyddsskåp enligt svensk standard
 - värdeskåp enligt europeisk standard LPS 1183
 - dokumentskåp och särskilt rum i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 3 (om det anges i försäkringsbrevet) om någon tagit sig in i eller dröjt sig kvar i försäkringslokal på ett sådant sätt som beskrivs i 5.9.1 och förvaringsutrymmet eller värdeförvaringsenheten
 - forceras genom uppbrytning, sprängning eller annat våld
 - bortfors
 - öppnas med nyckel som stulits genom inbrott i
- lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
- bostad på annan plats än försäkringsställe, eller
- bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där

5.3.1.4 Låsändringar

Om nyckel som förvaras hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller ombud stjäls genom inbrott i

- försäkringslokal som uppfyller kravet på inbrottsskydd enligt 7.5.1.1, eller
- annan lokal än försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 1 enligt 7.5.2.1, eller
- bostad som uppfyller kravet på inbrottsskydd enligt 7.5.1.2 betalas kostnad för låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe

5.3.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.3.3 Egendom i container

Ersättning betalas inte för skada på

- stöldbegärlig egendom
- kylda och frysta livsmedel i container som förvaras utomhus.

5.3.4 Låsändringar

Ersättning betalas inte för kostnad för låsändringar till gemensamma utrymmen såsom vind, källare, garage, tvättstuga, trappuppgång, hiss, pannrum och övriga serviceutrymmen i fastigheten.

5.3.5 . Särskilda ersättningsbegränsningar

5.3.5.1 Stöldbegärlig egendom

Ersättning betalas för stöldbegärlig egendom upp till 100 000 kr om inget annat anges i försäkringsbrevet.

5.3.5.2 Stöld utifrån genom fönster

Ersättning betalas vid stöld utifrån genom fönster av stöldbegärlig egendom enligt följande.

5.3.5.2.1 Under arbetstid/öppethållande

Ersättning betalas upp till 40 000 kr per fönster vid varje skada. Detta gäller oavsett om fönstret försetts med särskilt inbrottsskydd eller ej.

5.3.5.2.2 Vid annan tidpunkt om fönstret är skyddat med särskilt inbrottsskydd, som forceras genom våld

Ersättning betalas upp till 40 000 kr per fönster vid varje skada.

För skyddsklass 1 och 2 avses med särskilt inbrottsskydd av fönster:

- invändigt monterat godkänt galler/rulljalusi i klass 1 enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler". Om gallret låses med hänglås ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 2
- laminerat glas – i fönster som inte är öppningsbart – i klass B1 enligt svensk standard 22 44 25 invändigt i metallram monterad polykarbonatskiva med en tjocklek av minst 6 mm. Ersättningsbegränsningen tillämpas endast om fönstrets nedre kant är belägen lägre än 2 meter från mark- eller ståplan.

För skyddsklass 3 avses med särskilt inbrottsskydd av fönster:

- invändigt monterat godkänt galler/rulljalusi i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler". Om gallret låses med hänglås ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 3
- laminerat glas – i fönster som inte är öppningsbart – i klass B3 enligt svensk standard 22 44 25
- invändigt i metallram monterad polykarbonatskiva med en tjocklek av minst 10 mm.

Verksamheter med krav på skyddsklass 1 eller 2 om särskilt inbrottsskydd för fönster inte har installerats, låsts eller aktiverats. Ersättning betalas upp till 5 000 kr per fönster vid varje skada. Verksamheter med krav på skyddsklass 3 om särskilt inbrottsskydd för fönster inte har installerats. Ersättning betalas inte.

Om särskilt inbrottsskydd har installerats men inte låsts eller aktiverats. Avdrag från ersättningen görs enligt Säkerhetsföreskrifter 7.5 (Inbrott).

5.3.6 Självrisk

5.3.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.3.7 Rån och överfall

Observera säkerhetsföreskrifterna i 7.6 (Rån och överfall).

5.3.7.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för

- egendomsskada genom rån eller överfall riktat mot försäkringstagaren eller dennes arbetstagare
- kostnad för låsändringar i dörr, port och fönster i omslutningsyta till försäkringslokal på försäkringsställe, om nyckel tillgrips genom rån riktat mot försäkringstagaren, dennes arbetstagare eller ombud

5.3.8 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.3.8.1 Ersättning betalas inte för

- pengar och värdehandlingar om den eller de som utsätts för rån eller överfall inte fyllt 18 år
- skada om den eller de som utsätts för rån eller överfall medverkat till skadan
- kostnad för låsändringar till gemensamma utrymmen såsom vind, källare, garage, tvättstuga, trappuppgång, hiss, pannrum och övriga serviceutrymmen i fastigheten

5.3.9 Särskilda ersättningsbegränsningar

5.3.9.1 Egendom som medförs utanför försäkringslokal

Ersättning betalas upp till försäkringsbeloppet – dock högst 200 000 kr – för egendom som medförs utanför försäkringslokal och som består av

- pengar och värdehandlingar
- stöldbegärlig egendom som är
 - föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor eller ädelstenar
 - ur avsedda att bäras.

Egendomen anses som medförd om den utan uppehåll transporteras till eller från försäkringsställe.

5.3.9.2 Låsändringar

Ersättning för kostnad för låsändringar betalas upp till 120 000 kr.

5.3.10 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.4 Vatten

5.4.1 Vad försäkringen gäller för

5.4.1.1 Oförutsedd utströmning

Ersättning betalas för fysisk skada till följd av oförutsedd utströmning av

- vatten från ledningssystem för vatten, värme och avlopp med därtill anslutna anordningar samt från vattensäng och akvarium
- vatten från våtutrymme, t.ex. dusch- och badrum, som har golvbrunn och tätskikt för att förhindra utströmning
- olja, vattenånga eller annan vätska från ledningssystem för lokaluppvärmning med därtill anslutna anordningar
- kylmedel eller vätska från kyl- eller frysanläggning vid strömbrott eller fel på anläggningen.

5.4.1.2 Lokaliserings- och friläggningskostnad

Vid ersättningsbar skada på byggnad till följd av oförutsedd utströmning från ledningssystem ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnad för att möjliggöra reparation av det fel som orsakar skadan samt kostnad för återställande efter sådan reparation.

5.4.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.4.3 Ersättning betalas inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakar skadan eller för skada på det ledningssystem varifrån utströmningen sker
- kostnad för utbyte av den bristfälliga golv- eller väggbeklädnaden med tillhörande tätskikt i våtutrymme genom vilket läckaget uppstår
- skada genom utströmning från dräneringssystem, dagvattenledning, takränna och utvändigt stuprör, samt sådant invändigt ledningssystem för regn- och smältvatten som inte uppfyller de krav som ställs på avloppsledning enligt Boverkets regler
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag tränger upp ur avloppsledning eller därtill anslutna anordningar, t.ex. handfat, toalettstol eller golvbrunn
- förlust av utströmmande vätska eller kylmedel
- skada genom röta, svamp, rost eller annan långtidspåverkan om den försäkrade inte kan visa att utströmningen skett under den tid försäkringen gällt
- skada genom utströmning från ledningssystem som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada på varor i kyl- eller frysanläggning vid strömbrott eller fel på anläggningen

5.4.4 Självrisk

5.4.4.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, lokalisering och friläggning av läckagestället samt röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.4.4.2 Tilläggssjälvrisk

Vid varje skada tillämpas en tilläggssjälvrisk som är 50 % av basbeloppet utöver grundsjälvrisken vid skada på byggnad som orsakas av läckage

- från ledningssystem eller anslutna anordningar
 - som är äldre än 20 år
 - i byggnad som står oanvänd
 - om utströmningen är en följd av frysning
- genom bristfällig golv- eller väggbeklädnad med tillhörande tätskikt i våtutrymme, t.ex. vid anslutning mot golvbrunn eller genomföring av rörledning

Tilläggssjälvrisk tillämpas dock inte om orsaken till läckaget inte har samband med ledningssystemets ålder, t.ex. oförutsett stopp i avlopp, skada på ledningssystem genom yttre åverkan eller om vattenkran inte stängts av.

5.5 Transport

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 7.7 (Transport).

5.5.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för oförutsedd fysisk skada på maskinerier, varor, kunders egendom och lagrad information som är under transport till eller från försäkringsställe med försäkringstagarens egna, leasade, hyrda, lånade eller arbetstagares fordon.

5.5.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.5.3 Ersättning betalas inte för skada

- vid yrkesmässig transportverksamhet
 - genom rån och överfall
 - på egendom och material under transport till eller från arbetsområde för entreprenadverksamhet
 - på egendom som normalt finns i fordonet, t.ex. utrustning och verktyg i servicebil
 - genom temperaturpåverkan
 - vid stöld av och skadegörelse på
 - stöldbegärlig egendom
 - annan egendom såvida stölden och skadegörelsen sker i låst fordon vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i- och urlastning eller liknande
- För maskinerier som är datorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme.

5.5.4 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas upp till 100 000 kr.

5.5.5 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.6 Glas- och skyltskada

5.6.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom bräck eller sönderslagning inom försäkringsställe av

- glas i fönster och dörr i byggnad
- glas i fönster och dörr i hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan
- glas i inredning
- skylt

Vid ersättningsbar glas- och skyltskada betalas även skada på

- egendom i försäkringslokal som är en direkt följd av glasskadan samt återställande av skyltning
- målning, plastfilm, etsning, blästring och larmkomponent på glaset.

Med glas jämföras plastmaterial såsom polykarbonat, akryl eller liknande som används i stället för glas.

Ersättning betalas även för skada genom inristning av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset eller skylten.

5.6.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.6.3 Ersättning betalas inte för skada

- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- genom sprängningsarbete

5.6.4 Särskilda ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas vid varje skada enligt följande.

- Glas i dörr och fönster

- ingen beloppsbegränsning.
- Glas i inredning och skylt
- upp till försäkringsbeloppet för maskinerier respektive byggnad

5.6.5 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.7 Skadegörelse och stöld

Observera även säkerhetsföreskrifterna i 7.8 (Skadegörelse).

5.7.1 Skadegörelse

5.7.1.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen begår skadegörelse på

- byggnad och sådan egendom som enligt lag hör till byggnad
- lös egendom som den försäkrade håller under uppsikt
- maskinerier som är
 - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
 - container som förvaras utomhus
- hyrd försäkringslokal om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan

5.7.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.7.3 Ersättning betalas inte för skada

- som orsakas genom klotter eller graffiti
- på växthus och plasthall samt i dessa befintlig egendom
- på trädgård och tomtmark.

5.7.4 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till 40 000 kr vid skadegörelse på hyrd försäkringslokal.

5.8 Stöld

5.8.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för skada genom att någon olovligen tillgriper

- byggnadsdel
- maskinerier som är
 - fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
 - container som förvaras utomhus.

5.8.2 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

5.9 Annan skadehändelse

5.9.1 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd fysisk skada på egendom som orsakas av annan skadehändelse än sådan som anges i

- 5.A Brand
- 5.B Naturskada och dammgenombrott
- 5.C Inbrott
- 5.D Rån och överfall
- 5.E Vatten
- 5.F Transport

- 5.G Glas- och skyltskada
- 5.H Skadegörelse och stöld
- Tilläggsförsäkring 13.1 Maskinförsäkring – byggnad
- Tilläggsförsäkring 13.2 Maskinförsäkring – maskinerier och datainformation.

5.9.2 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

5.9.3 Ersättning betalas inte för skada genom

- förmögenhetsbrott, t.ex. tillgreppsbrott, bedrägeri eller försäkringring
- att egendom kvarglöms, tappas bort eller förläggs
- maskinellt lyft av egendom som tillhör annan ägare än försäkringstagaren

5.9.4 Ersättning betalas inte för skada som orsakas av

- vind
- biologisk inverkan, t.ex. svamp, röta och mögel samt skadedjur, husbock, hästmyror och andra träskadeinsekter eller
- består i sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till dessa skadehändelser
- trafik med motordrivna fordon för vilket trafikskadelagen (TSL) gäller respektive motsvarande lagstiftning i andra länder och där trafikskadeersättning betalas eller hade kunnat betalas eller
- består i uttrinnande smälta.

5.9.5 Undantagna skadetyper

Ersättning betalas inte för

- skada till den del som skadan består i
 - kontamination, förorening, förändring av form, konsistens, struktur, yta, färg eller lukt
 - förgasning och förångning
 - förlitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas
- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- svinn eller annan förlust som endast kan konstateras vid inventering
- skada på byggnads- eller montagearbeten eller skada som orsakas av sådana arbeten. Undantaget tillämpas inte om skadan uppkommer i samband med att försäkringstagaren med egen personal på försäkringsställe utför löpande underhållsarbete eller demontage- och montagearbeten på försäkrad egendom
- skada vars uppkomst eller omfattning påverkas av ingrepp i bärande konstruktion eller försummat underhåll
- förlust av vätska
- skada på varor genom temperaturförändring

5.9.6 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av 4.2 (Vad som inte är försäkrat) omfattar försäkringen inte följande egendom:

- varor och kunders egendom vid skada som uppkommer i samband med produktionsprocessen
- förbrukningsmaterial om skadan har samband med materialets användning och förbrukning. Med förbrukningsmaterial avses t.ex. drivmedel, smörjmedel, linor, packningar, remmar och transportband
- utbytbara verktyg t.ex. formar, knivar, krossverktyg, press- och stansverktyg samt slagor
- lös egendom som förvaras utomhus eller i byggnad utan hela och täta golv, väggar och tak om egendomen inte är avsedd för utomhusbruk
- fundament, murverk, inmurning och infodring
- induktionsspole för omrörning eller uppvärmning av smälta och därtill hörande kabelutrustning
- levande djur
- kranar och pålningsmaskiner om inget annat anges i försäkringsbrevet
- egendom som är under transport
- växthus, plasthall och tält samt i dessa befintlig egendom
- trädgård och tomtmark

5.9.7 Särskild ersättningsbegränsning

Ersättning betalas vid varje skada upp till försäkringsbeloppet, dock högst 400 000 kr inom varje försäkringsställe. Avtal kan träffas om högre försäkringsbelopp, vilket då anges i försäkringsbrevet.

5.9.8 Självrisk

5.9.8.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är

- 2 basbelopp vid skada till följd av trafik med motordrivet fordon
- 50 % av basbeloppet i övriga skadefall

Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

6. Försäkringsform, försäkringsbelopp och försäkringsvärde

6.1 Försäkringsform och försäkringsbelopp

6.1.1 Fullvärde

Fullvärdesförsäkring tillämpas för byggnad om detta anges i försäkringsbrevet. Försäkringen är beloppslös. Till grund för fullvärdet ligger ett kalkylbelopp för byggnad, vilket fastställs enligt av Försäkringsgivaren tillämpad värderingsmetod.

6.1.2 Helvärde

Helvärdesförsäkring tillämpas för byggnad, maskinerier och varor om inget annat anges i försäkringsbrevet. Med helvärde avses att försäkringsbeloppet under hela försäkringstiden ska motsvara försäkringsvärdet, vilket är värdet av försäkrad egendom enligt 6.2 (Försäkringsvärde). Försäkringstagaren ansvarar för val av försäkringsbelopp.

6.1.3 Förstarisk

Förstariskförsäkring tillämpas för

- arbetstagares egendom
- byggnad om detta anges i försäkringsbrevet
- kunders egendom
- lagrad information
- pengar och värdehandlingar
- trädgård och tomtmark

Med förstarisk avses att försäkringsbeloppet fastställs oberoende av egendomens helvärde eller i procent av helvärdet.

6.2 Försäkringsvärde

6.2.1 Byggnad

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde.

6.2.2 Maskinerier

Försäkringsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde.

Försäkringsvärdet för aktuella modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster är kostnaden för att återställa egendomen. För sådana inaktuella föremål är försäkringsvärdet 25 % av kostnaden för att återställa dessa.

6.2.3 Varor

Försäkringsvärdet är varornas värde enligt nedan.

6.2.3.1 Varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning

Varorna värderas till tillverkningskostnaderna. Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

6.2.3.2 Varor anskaffade eller mottagna i kommission för försäljning

Varorna värderas till vad det kostar att ersätta dem med nya varor av samma slag. Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

6.2.3.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Varorna värderas – om leverans inte kan fullgöras med andra varor – till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparade kostnader.

6.2.4 Kunders egendom

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa egendomen enligt de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört försäkringstagaren.

6.2.5 Lagrad information

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa informationen.

6.2.6 Pengar och värdehandlingar

Försäkringsvärdet är värdet av pengar och kontantkort samt kostnaden för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

6.2.7 Trädgård och tomtmark

Försäkringsvärdet är kostnaden för att återställa trädgård och tomtmark. Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

6.3 Investerings- och indexändring av försäkringsbelopp

Har egendomens värde under försäkringsåret ökat genom investering eller indexändring höjs kalkyl- eller försäkringsbeloppet från försäkringsårets början enligt nedan. Vid skada indexeras kalkyl- och försäkringsbeloppet för den skadade egendomen fram till tidpunkten för egendomens återställande.

6.3.1 Byggnad

6.3.1.1 Fullvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering ingår upp till 20 % av premiegrundande kalkylvärde vid senaste förfallodag inom varje försäkringsställe.

6.3.1.2 Helvärdesförsäkrad byggnad

Värdeökning genom investering och indexändring ingår upp till sammanlagt 30 % av senaste uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

6.3.1.3 Förstariskförsäkrad byggnad

Värdeökning genom indexändring ingår upp till 10 % av senaste uppgivet försäkringsbelopp för varje förstariskförsäkrad byggnad inom varje försäkringsställe.

6.3.2 Maskinerier

Värdeökning genom investering och indexändring ingår upp till sammanlagt 30 % av senaste uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

6.3.3 Varor

Värdeökning genom indexändring ingår upp till 10 % av senaste uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

6.3.4 Lagrad information

Värdeökning genom indexändring ingår upp till 10 % av senaste uppgivet försäkringsbelopp inom varje försäkringsställe.

6.3.5 Index

Indexändring av försäkringsbeloppen sker automatiskt vid årsförfallodagen och beräknas enligt följande:

- Byggnad – Faktorprisindex för flerfamiljshus
- Maskinerier – Prisindex för inhemsk tillgång för ”verkstadsvaror utom fartyg och båtar”
- Varor – SCB Konsumentprisindex
- Lagrad information – Arbetskostnadsindex

6.3.6 Uppgifter för förnyat försäkringsavtal

För beräkning av premien för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- återanskaffningsvärdet för helvärdesförsäkrad byggnad

- ny-, till- eller ombyggnad eller därmed annan jämförbar förbättring av fullvärdesförsäkrad byggnad
- återanskaffningsvärdet för maskinerier
- det beräknade högsta värdet för varor under försäkringsåret med hänsyn till vid beräkningstillfället kända omständigheter och förhållanden

7 Säkerhetsföreskrifter

7.1 Vad som avses med en säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare som

- anges i detta försäkringsavtal (dvs. i försäkringsbrevet och de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren)
- meddelas av tillverkare, leverantör av tjänst eller vara eller av besiktningsman
- föreskrivs i lag eller förordning om
 - brandfarliga varor
 - explosiva varor
 - elektrisk starkströmsanläggning

7.2 Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Försäkringsgivaren för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Om någon som anges i föregående stycke inte följer angivna föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen. Se 7.9 (Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs).

7.3 Samtliga skadehändelser

7.3.1 Programvara och datainformation

7.3.2 Förvaring av programvara och licensbevis

Original exemplar av programvara ska förvaras på sådant sätt att inte exemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle. Detta medför att exemplaret och installerat program ska förvaras i skilda byggnader. Om det finns ett licensbevis till programvara, kan som alternativ istället licensbevis och original exemplar av programvara förvaras åtskilda enligt föregående stycke.

7.3.3 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska framställas dagligen under arbetsdag. Säkerhetskopia ska vara korrekt och funktionsduglig.

7.3.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation ska förvaras skild från originalet på sådant sätt att original och kopia inte kan skadas vid samma skadetillfälle. Detta medför att original och säkerhetskopia ska förvaras i skilda byggnader.

Säkerhetsföreskrifterna gäller även för ej färdigställda varor som är avsedda att ingå i tjänsteuppdrag om varan lagras på datamedia.

7.4 Brand

7.4.1 Revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning

Elektrisk starkströmsanläggning ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad i den omfattning som föreskrivs av Försäkringsgivaren.

Elektrisk starkströmsanläggning är enligt gällande statliga föreskrifter varje elanläggning för sådan spänning, ström eller frekvens som kan vara farlig för person eller egendom.

Revisionsbesiktning ska, enligt överenskommelse mellan försäkringsbolagen, handhas av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (EN) genom av nämnden auktoriserade besiktningsingenjörer.

Intyg om revisionsbesiktning ska utfärdas av besiktningsingenjören. Försäkringstagaren ska på begäran uppvisa intyget för Försäkringsgivaren.

Vid revisionsbesiktning påtalade fel och brister ska rättas till av behörig person inom två månader efter besiktningen. Den första revisionsbesiktningen ska göras inom ett år efter det att elanläggningen blivit besiktningspliktig. Därefter ska revisionsbesiktning normalt ske vart tredje kalenderår med högst 40 månader mellan besiktningarna. Annan besiktningsfrekvens än tre år kan gälla eller föreskrivas av Försäkringsgivaren.

7.4.2 Brandsläckning och brandlarm

Brandsläckningsredskap och brandlarm ska finnas i den utsträckning som anges av Räddningstjänsten eller Försäkringsgivaren.

7.4.3 Branddörr och annan sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering ska vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren, brandluckan eller sektioneringen vid rökutveckling. Genomföringar och andra öppningar i brandsektionering ska vara tätade med typgodkända brandtättningsmetoder.

7.4.4 Brännbart material som förvaras utomhus

På annan tid än under normal arbetstid ska inte emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras vid lastkaj, under skärmtak eller på annan plats utomhus närmare än 6 m från byggnad.

7.4.5 Batteriladdning

Vid laddning av batteri för drivning av fordon ska Arbetsmiljöverkets föreskrifter angående blybatterier AFS 1988:4 följas.

7.4.6 Tobaksrökning

Tobaksrökning får endast ske på av försäkringstagaren särskild anvisad plats.

7.4.7 Motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal

Arbete på motordrivet fordon med svetsning, skärning, lödning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning får inte förekomma i försäkringslokal som inte är avsedd för sådant ändamål.

7.4.8 Heta arbeten

Säkerhetsföreskrifterna för heta arbeten gäller för tillfällig arbetsplats där heta arbeten utförs och fara för brand kan föreligga. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

Tillståndsansvarig

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t.ex. ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör) ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvarige

- utfärdar tillstånd för arbetena på Svenska Brandskyddsföreningens (SBF) blankett "Tillstånd/Kontrollista för heta arbeten" eller motsvarande, som ska vara fullständigt ifyllt
- under arbetenas utförande förvisar sig om att nedanstående säkerhetsregler följs

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgett detta. Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Säkerhetsregler för heta arbeten

Nr 1 – Behörighet

Den som ska utföra brandfarliga heta arbeten ska ha behörighet och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Behörighetsutbildning ska vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten. Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig ska ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Nr 2 – Brandvakt

Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen – även under arbetsrast – under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid – minst en timme – eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i blanketten "Tillstånd /Kontrollista för heta arbeten". Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört.

Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Nr 3 – Brandfarlig vara

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara ska tillstånd inhämtas av Räddningstjänsten.

Nr 4 – Städning och vattning

Arbetsplatsen ska vara städad och vid behov vattnad.

Nr 5 – Brännbart material

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen ska flyttas bort, skyddas genom övertäckning eller avskärmas.

Nr 6 – Dolda brännbara byggnadsdelar

Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, samt vid konstaterad brandfara, skyddas och göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Nr 7 – Otätheter

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen ska vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Nr 8 – Släckutrustning

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning ska finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats. Härmed avses slang med vatten eller två certifierade handbrandsläckare med minst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

Vid takläggning krävs:

Slang med vatten och två certifierade handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg) samt brytverktyg, t.ex. pikyxa, och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t.ex. vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, ska utrustningen kompletteras med ytterligare en certifierad hand-brandsläckare med lägst effektivitetsklass 34A 233B C (minst 6 kg).

Nr 9 – Svetsutrustning

Svetsutrustning ska vara felfri. Acetylenflaska ska vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare ska vara försedd med backventil för bränngas och syrgas. Skyddshandske och avstängningsnyckel ska finnas.

Nr 10 – Larmning

Räddningstjänsten ska kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon ska finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Nr 11 – Torkning och uppvärmning

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, ska lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Nr 12 – Torkning av underlag och applicering av tätskikt

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300° C.

Nr 13 – Smältning av asfalt

Vid smältning av asfalt ska utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s ”Säkerhetsregler för smältning av asfalt vid arbeten på tak och balkonger”.

7.5 Inbrott

7.5.1 Krav på mekaniskt inbrottsskydd

7.5.1.1 På försäkringsställe

Vid förvaring på försäkringsställe gäller krav på lägst skyddsklass 1 om inte högre skyddsklass eller andra säkerhetsföreskrifter anges i försäkringsbrevet eller skriftligen meddelats försäkringstagaren.

7.5.1.2 I försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad

Vid förvaring i försäkringstagarens, dennes arbetstagares eller ombuds bostad – som inte anges som försäkringsställe i försäkringsbrevet – gäller krav på att ytterdörr är låst och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

7.5.1.3 På annan plats

Vid förvaring på annan plats gäller krav på skyddsklass 1.

7.5.2 Skyddsklasser

Säkerhetsföreskrifterna indelas i tre skyddsklasser, skyddsklass 1, 2 och 3. Av försäkringsbrevet framgår vilken skyddsklass som gäller för respektive försäkringsställe.

7.5.2.1 Skyddsklass 1

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Exempel på omslutningsyta som inte ger ett godtagbart skydd mot inbrott är

- byggnads yttervägg av plåt och träpanel utan innerbeklädnad eller yttervägg av plast
- innervägg av gips. Om sådan vägg vetter mot annan hyresgästs lokal och består av sammanlagt fyra lager gips anses dock väggen ge ett godtagbart skydd mot inbrott
- dörr som endast är avsedd att användas för inomhusbruk

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en godkänd låsenhet. Skjutdörr ska vara låst med en godkänd låsenhet med hakande funktion.

Parskjutdörr ska vara låst med

- en godkänd låsenhet med hakande funktion i framkanten, samt
- en godkänd låsenhet – utan krav på godkänt slutbleck – med hakande funktion i varje bakkant

För pardörr gäller att

- den aktiva dörrhalvan ska vara låst med en godkänd låsenhet
- den inaktiva dörrhalvan ska vara
- reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, eller
- invändigt låst med godkänt spanjolethandtag, eller
- invändigt försedd med stålbom i fyrkantsrör, dimension 40 x 40 x 3 mm, över hela pardörren och låst med ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3. Lås i dörr ska – på båda sidor om låset – vara förstärkt med ett godkänt dörrförstärkningsbehör i låsklass 3 i SS 3522. För port och lucka godtas samma eller likvärdigt utförande som för dörr. Utåtgående dörr ska ha en godkänd bakkantssäkring.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska – om inget annat avtalats med Försäkringsgivaren – vara låst med en godkänd låsenhet inkl. elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Godkänd låsenhet

En godkänd låsenhet består av

- godkänt lås, godkänd cylinder, godkänt slutbleck och godkänt dörrförstärkningsbehör, eller
- godkänt hänglås med godkänt hänglåsbeslag, eller
- godkänd låsbom

Godkänt mekaniskt lås

Ett godkänt lås ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522. Det innebär bl.a. att låset

- från båda sidor om dörren endast ska kunna öppnas och låsas med för låset avsedd nyckel
- ska vara utfört så att inga delar som påverkar låsets inbrottskydd kan demonteras från låsets utsida. Sådana delar ska inte heller kunna demonteras från dörrens insida annat än med specialverktyg.

Godkänd elektromekanisk låsanläggning

En godkänd elektromekanisk låsanläggning ska vara installerad enligt Svenska Stöldskyddsföreningens regler för projektering och installation av elektromekanisk låsanläggning, SSF 210.

Godkänt slutbleck

Ett godkänt slutbleck ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522.

Godkänt dörrförstärkningsbehör

Ett godkänt dörrförstärkningsbehör ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522.

Godkänt hänglås för dörr, port eller lucka

- Vid utvändig montering ska både hänglås och hänglåsbeslag uppfylla hänglåsklass 4
- Vid invändig montering ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 3

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat.

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska vara försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

7.5.2.2 Skyddsklass 2

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Exempel på omslutningsyta som inte ger ett godtagbart skydd mot inbrott är

- byggnads yttervägg av plåt eller träpanel utan innerbeklädnad eller yttervägg av plast
- innervägg av gips. Om sådan vägg vetter mot annan hyresgästs lokal och består av sammanlagt fyra lager gips anses dock väggen ge ett godtagbart skydd mot inbrott
- dörr som endast är avsedd att användas för inomhusbruk

Dörr, port och lucka

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara låst med en godkänd låsenhet.

Skjutdörr ska vara låst med en godkänd låsenhet med hakande funktion.

Parskjutdörr ska vara låst med

- en godkänd låsenhet med hakande funktion i framkanten, samt
- en godkänd låsenhet – utan krav på godkänt slutbleck – med hakande funktion i varje bakkant

För pardörr gäller att

- den aktiva dörrhalvan ska vara låst med en godkänd låsenhet
- den inaktiva dörrhalvan ska vara
 - reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, eller
 - invändigt låst med godkänt spanjoletthandtag, eller
 - invändigt försedd med stålbom i fyrkantsrör, dimension 40 x 40 x 3 mm, över hela pardörren och låst med ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3.

Lås i dörr ska – på båda sidor om låset – vara förstärkt med ett godkänt dörrförstärkningsbehör i låsklass 4 i SS 3522. För port och lucka godtas samma eller likvärdigt utförande som för dörr. Utåtgående dörr ska ha en godkänd bakkantssäkring.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Hantering av nyckel och kodmedia

Dörr, port och lucka anses inte låst om nyckel eller kodmedia lämnats kvar i låset eller kodavläsaren.

Nödutgång

Nödutgång ska – om inget annat avtalats med Försäkringsgivaren – vara låst med en godkänd låsenhet inkl. elektrisk upplåsningsskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Godkänd låsenhet

En godkänd låsenhet består av

- godkänt lås, godkänd cylinder, godkänt slutbleck och godkänt dörrförstärkningsbehör, eller
- godkänt hänglås med godkänt hänglåsbeslag, eller
- godkänd låsbom

Godkänt mekaniskt lås

Ett godkänt lås ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522. Det innebär bl.a. att låset

- från båda sidor om dörren endast ska kunna öppnas och låsas med för låset avsedd nyckel
- ska vara utfört så att inga delar som påverkar låsets inbrottskydd kan demonteras från låsets utsida. Sådana delar ska inte heller kunna demonteras från dörrens insida annat än med specialverktyg

Godkänd elektromekanisk låsanläggning

En godkänd elektromekanisk låsanläggning ska vara installerad enligt Svenska Stöldskyddsföreningens regler för projektering och installation av elektromekanisk låsanläggning, SSF 210.

Godkänt slutbleck

Ett godkänt slutbleck ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522.

Godkänt dörrförstärkningsbehör

Ett godkänt dörrförstärkningsbehör ska uppfylla låsklass 4 i SS 3522.

Godkänt hänglås för dörr, port eller lucka

- Vid utvändig montering ska både hänglås och hänglåsbeslag uppfylla hänglåsklass 4
- Vid invändig montering ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 3

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat.

Öppningsbart fönster vars nedre kant är belägen lägre än 4 m över markplan eller som på annat sätt är lättåtkomligt (t.ex. från balkong, tak, steg) ska

- vara låst med ett godkänt fönsterlås, eller
- ha annan låsanordning som för det enskilda fallet skriftligen godkänts av Försäkringsgivaren, eller
- ha särskilt inbrottskydd.

Fönster anses inte låst om nyckel kvarlämnats i låset.

Med särskilt inbrottskydd av fönster avses

- invändigt monterat godkänt galler/rulljalsi i klass 1, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler". Om gallret låses med hänglås ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 2
- invändigt i metallram monterad polykarbonatskiva med en tjocklek av minst 6 mm.

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Brandventilator av glas eller plast som är belägen lägre än 4 m över markplan eller på annat sätt är lättåtkomlig ska oavsett reglingsanordning ha invändigt galler enligt föregående stycke.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska vara försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler". 8.5.2.3 skyddsklass 3

Försäkringslokalens omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr och fönster) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Exempel på omslutningsyta som inte ger ett godtagbart skydd mot inbrott är

- vägg av plåt, plast, träpanel, gips eller annan skivbeklädnad
- dörr som endast är avsedd att användas för inomhusbruk

Dörr

Dörr ska vara låst med något av följande alternativ:

Alternativ 1

En godkänd låsenhet och invändigt vara försedd och låst med en i klass 3 godkänd gallergrind eller ett i samma klass godkänt rulljalusi, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Alternativ 2

En godkänd låsenhet och en invändigt monterad stålbom i fyrkantsrör, dimension 40 x 40 x 3 mm, och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3.

Alternativ 3

Två godkända låsenheter. Avståndet mellan låsenheterna ska inte understiga 400 mm. bakkantssäkring. Utåtgående dörr ska i alternativ 1 ha en godkänd bakkantssäkring och i alternativen 2 och 3 två godkända bakkantssäkringar.

Dörrförstärkningsbehör

Lås i dörr ska – på båda sidor om låset – vara förstärkt med ett godkänt dörrförstärkningsbehör i låsklass 4 i SS 3522.

Pardörr

Pardörr ska vara låst enligt något av följande alternativ:

Alternativ 1

Den aktiva dörrhalvan ska vara låst med en godkänd låsenhet.

Den inaktiva dörrhalvan ska vara

- reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, eller
- invändigt låst med ett godkänt spanjoletthandtag, eller
- invändigt försedd med en spanjolettstång som låses med plattstål, tjocklek 10 mm, och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3.

Dessutom ska båda dörrhalvorna invändigt vara försedda och låsta med en i klass 3 godkänd gallergrind eller ett i samma klass godkänt rulljalusi, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Alternativ 2

Den aktiva dörrhalvan ska vara låst med en godkänd låsenhet.

Den inaktiva dörrhalvan ska vara

- reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, eller
- invändigt låst med ett godkänt spanjoletthandtag, eller
- invändigt försedd med en spanjolettstång som låses med plattstål, tjocklek 10 mm, och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3.

Dessutom ska båda dörrhalvorna invändigt vara försedda med en stålbom i fyrkantsrör, dimension 40 x 40 x 3 mm, som ska vara låst med plattstål, tjocklek 10 mm, och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3.

Alternativ 3

Den aktiva dörrhalvan ska vara låst med två godkända låsenheter.

Den inaktiva dörrhalvan ska vara

- reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, eller
- invändigt låst med ett godkänt spanjoletthandtag, eller
- invändigt försedd med en spanjolettstång som låses med plattstål, tjocklek 10 mm, och ett godkänt hänglås i hänglåskolv.

Bakkantssäkring

Utåtgående pardörr ska i alternativ 1 ha en godkänd bakkantssäkring i varje dörrhalva och i alternativ 2 och 3 två godkända bakkantssäkringar i varje dörrhalva.

Dörrförstärkningsbehör

Lås i dörr ska – på båda sidor om låset – vara förstärkt med godkänt dörrförstärkningsbehör i låsklass 4 i SS 3522.

Skjuddörr

Skjuddörr ska vara låst med något av följande alternativ:

Alternativ 1

En godkänd låsenhet med hakande funktion. Dessutom ska dörren invändigt vara försedd och låst med en i klass 3 godkänd gallergrind eller ett i samma klass godkänt rulljalusi, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Alternativ 2

Två godkända låsenheter med hakande funktion. Avståndet mellan låsenheterna ska inte understiga 400 mm.

Parskjuddörr

Parskjuddörr ska vara låst med

- en godkänd låsenhet med hakande funktion i framkanten, samt
- en godkänd låsenhet – utan krav på godkänt slutbleck – med hakande funktion i varje bakkant.

Dörrförstärkningsbehör

Lås i dörr ska – på båda sidor om låset – vara förstärkt med ett godkänt dörrförstärkningsbehör i låsklass 4 i SS 3522.

Dörr till container

Dörr till container ska vara låst med en godkänd låsbom i hänglåsklass 4.

Port

Port ska invändigt vara försedd och låst med en i klass 3 godkänd gallergrind eller ett i samma klass godkänt rulljalusi, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Dessutom ska porten vara låst med något av följande alternativ:

- ett godkänt lås, eller
- ett invändigt godkänt spanjoletthandtag, eller
- en invändig spanjolettstång som låses med plattstål, tjocklek 10 mm, monterat på porten respektive spanjo-lettstången och ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3, eller
- ett godkänt hänglås i hänglåsklass 3 i gejdern ovanför ett av taksjutportens hjul.

Dörr i port ska vara låst med en godkänd låsenhet.

Lucka

Lucka ska vara låst på samma eller likvärdigt utförande som för dörr.

Nödutgång

Nödutgång ska vara låst med

- en godkänd låsenhet och invändigt vara försedd och låst med en i klass 3 godkänd gallergrind eller ett i samma klass godkänt rulljalusi, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler" inkl. elektrisk upplåsnings-kontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion, eller
- två godkända låsenheter inkl. elektrisk upplåsningskontroll kopplad till en för verksamheten väsentlig funktion.

Nyckelhantering

Dörr, port, lucka och gallergrind/rulljalusi anses inte låst om nyckel kvarlämnats i låset.

Godkänd låsenhet

En godkänd låsenhet består av

- godkänt lås, godkänd cylinder, godkänt slutbleck och godkänt dörrförstärkningsbehör, eller
- godkänd låsbom, eller
- godkänt hänglås (enbart vid invändig låsning).

Godkänt lås

Ett godkänt lås ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522. Det innebär bl.a. att låset

- från båda sidor om dörren endast ska kunna öppnas och låsas med för låset avsedd nyckel
- ska vara utfört så att inga delar som påverkar låsets inbrottskydd kan demonteras från låsets utsida. Sådana delar ska inte heller kunna demonteras från dörrens insida annat än med specialverktyg.

Godkänt slutbleck

Ett godkänt slutbleck ska uppfylla låsklass 3 i SS 3522. godkänt hänglås eller godkänd låsbom för dörr, port och lucka

- Vid utvändig montering ska låsbommen uppfylla hänglåsklass 4.
- Vid invändig montering ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 3.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta ska vara stängt och invändigt reglat. Fönster – även i dörr och lucka – vars nedre kant är belägen lägre än 4 m över markplan eller på annat sätt är lättåtkomligt (t.ex. från balkong, tak eller steg) ska ha särskilt inbrottskydd.

Om fönster i dörr och lucka invändigt skyddas med godkänd gallergrind eller godkänt rulljalousi i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler" behöver fönster i dörr och lucka inte förses med särskilt inbrottskydd.

Med särskilt inbrottskydd av fönster avses

- invändigt monterat godkänt galler/rulljalousi i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler". Om gallret låses med hänglås ska hänglåset uppfylla hänglåsklass 3
- laminerat glas – i fönster som inte är öppningsbart – i klass B3 enligt svensk standard 22 44 25
- invändigt i metallram monterad polykarbonatskiva med en tjocklek av minst 10 mm.

Brandventilator

Brandventilator ska vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

Brandventilator som är belägen lägre än 4 m över markplan eller på annat sätt är lättåtkomlig ska oavsett reglingsanordning ha invändigt galler enligt föregående stycke.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska vara försedd med godkänt galler i klass 3, enligt Svenska Stöldskyddsföreningens "Norm för galler".

7.5.3 Förvaring av maskinerier som är datorer

Dator ska – om den inte förvaras i försäkringstagarens eller i dennes arbetstagares bostad – skyddas på något av nedanstående sätt.

Datorlås

Låst med ett godkänt datorlås monterat enligt tillverkarens anvisningar. För in- och utenheter (se definition av Dator) gäller dock inget krav på låsning. Nyckel till datorlås får inte förvaras på samma försäkringsställe som låset.

Skyddsklass 2 och inbrottslarm

Förvarad i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 2 på en plats i försäkringslokalen som är skyddad med inbrottslarm anslutet till larmcentral.

Inbrottslarm och stöldskyddsmärkning

Förvarad på en plats i försäkringslokal som är skyddad med inbrottslarm anslutet till larmcentral. Dessutom ska datorns hårddisk och processor vara elektroniskt identifierbara och registrerade hos S Reg. AB eller annan registerhållare som Svenska Stöldskyddsföreningen har samarbetsavtal med.

Skyddsklass 3, hela försäkringslokalen

Förvarad i försäkringslokal som uppfyller skyddsklass 3.

Skyddsklass 3, särskilt rum i försäkringslokalen

Förvarad i försäkringslokal beläget särskilt låst rum som uppfyller skyddsklass 3.

Värdeförvaringsenhet/övriga förvaringsenheter

Förvarad i låst värdevalv, värdeskåp, kassaskåp, säkerhetsskåp, stöldskyddsskåp eller dokumentskåp. Om det i försäkringsbrevet ställs högre krav på inbrottsskydd för försäkringslokal än vad som anges ovan, gäller de kraven även för dator.

7.5.4 Hantering av nyckel och kodmedia

7.5.4.1 Nyckel och kodmedia till försäkringslokal

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal ska – vid förvaring på försäkringsställe – förvaras i låst skåp eller låda. Skåp eller låda anses inte låst om nyckel kvarlämnats i eller i anslutning till låset.

7.5.4.2 Nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte förvaras på samma försäkringsställe som förvaringsutrymmet utan ska istället förvaras i

- låst lokal på annan plats som uppfyller samma krav på inbrottsskydd som gäller för det försäkringsställe där stölden eller skadegörelsen sker, eller
- låst bostad på försäkringsställe då den som haft hand om nyckeln vistas där, eller
- låst bostad på annan plats än försäkringsställe.

7.5.4.3 Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte vara märkt med namn, adress eller pinkod.

7.5.4.4 Ändring av lås och pinkod

Lås och pinkod till försäkringslokal samt lås till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kodmedia eller pinkod.

7.6 Rån och överfall

7.6.1 Hantering av pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe

Den som hanterar pengar och värdehandlingar inom försäkringslokal på försäkringsställe ska ha fyllt 18 år, såvida inte annan anställd som uppnått samma ålder samtidigt vistas i försäkringslokalen.

7.6.2 Hantering av pengar och värdehandlingar samt viss stöldbegärlig egendom utanför försäkringslokal

Den som transporterar pengar och värdehandlingar utanför försäkringslokal ska ha fyllt 18 år.

Om värdet av pengar och värdehandlingar överstiger 200 000 kr gäller dessutom att egendomen ska transporteras

- i en godkänd värdetransportväska, som är låst med nyckel som inte får medföras av transportören, eller
- gemensamt av minst två personer som båda fyllt 18 år.

Om värdet av stöldbegärlig egendom, som helt eller delvis är av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar eller ur avsedda att bäras, överstiger 200 000 kr gäller att egendomen ska transporteras av minst två personer som båda fyllt 18 år.

7.6.4 Hantering av nyckel och kodmedia

7.6.4.1 Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Nyckel och kodmedia till försäkringslokal samt nyckel till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme får inte vara märkt med namn, adress eller pinkod.

7.6.4.2 Ändring av lås och pinkod

Lås och pinkod till försäkringslokal samt lås till särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme ska omedelbart bytas eller ändras om någon vid rån kommit över nyckel, pinkod eller låskombination.

7.7 Transport

7.7.1 Stöld och skadegörelse av egendom som transporteras i fordon

Egendom ska vid kortare uppehåll, t.ex. i samband med måltid, i- och urlastning eller liknande, förvaras i låst fordon. Öppningsbara fönster ska vara stängda. För maskinerier som är datorer, kameror, kameratillbehör och mobiltelefoner gäller dessutom att egendomen ska förvaras i insynsskyddat utrymme.

7.7.2 Övriga aktsamhetskrav

Före transportens början ska egendomen emballeras, packas, stuvas eller i övrigt iordningställas på ett för transporten lämpligt sätt.

7.8 Skadegörelse

7.8.1 Skadegörelse på lös egendom

Lös egendom ska hållas under uppsikt för att förhindra eller försvåra skadegörelse. Detta gäller dock inte för utomhus förvarade maskinerier som är

- fast monterade luftkonditioneringsaggregat, värmepump, skylt, markis, belysningsarmatur och antenn i anslutning till hyrd försäkringslokal
- containrar.

7.9 Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Om säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag enligt nedan från den ersättning som annars hade betalats. Sådant avdrag görs även från ersättning till annan försäkrad än den som inte följt föreskriften.

Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i 7.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter

7.9.1 Samtliga skadehändelser

7.9.1.1 Programvara och datainformation

Avdrag görs med 100 % om säkerhetsföreskrifterna enligt 7.3 inte följts.

7.9.2 Brand

Avdrag görs med 30 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna enligt 7.1 och 7.4 inte följts för

- brandfarliga och explosiva varor
- revisionsbesiktning av elektrisk starkströmsanläggning
- brandsläckning och brandlarm
- branddörr och annan sektionering
- brännbart material som förvaras utomhus
- batteriladdning
- tobaksrökning
- motordrivet fordon som tillfälligt repareras i försäkringslokal
- heta arbeten

7.9.3 Inbrott

Avdrag görs med 100 % om inbrottsskydd enligt 7.5.1 saknas eller inte aktiverats genom t.ex. låsning eller på annat sätt.

7.9.3.1 Förvaring av maskinerier som är datorer

Avdrag görs med 10 000 kr om datorn inte särskilt skyddats enligt 7.5.3. Avdrag görs dock inte om inbrottsförsäkringen gäller med en självrisk om lägst 50 % av basbeloppet.

7.9.3.2 Nyckelhantering – särskilt inbrottsskyddat förvaringsutrymme

Avdrag görs med 100 % om nyckel inte hanterats enligt 7.5.4.2.

7.9.3.3 Hantering av nyckel, kodmedia och pinkod

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna enligt 7.5.4.1 och 7.5.4.3–4 inte följts för

- nyckel och kodmedia till försäkringslokal
- märkning av nyckel och kodmedia
- ändring av lås och pinkod

7.9.4 Rån och överfall

7.9.4.1 Tillgrepp av viss egendom i försäkringslokal eller som medförs utanför försäkringslokal

7.9.4.1.1 Åldersgräns 18 år

Avdrag görs med 100 % om den eller de som utsatts för rån eller överfall inte fyllt 18 år enligt 7.6.1–2

7.9.4.1.2 Värdetransportväska – två personer i sällskap

Avdrag görs med 100 % till den del skadan överstiger 200 000 kr om transporten inte utförs med en godkänd värdetransportväska eller av minst två personer enligt 7.6.2.

7.9.4.4 Hantering av nyckel och kodmedia

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om säkerhetsföreskrifterna för hantering av nyckel och kodmedia inte följts enligt 7.6.4.

7.9.5 Transport

Avdrag görs med 100 % vid stöld av och skadegörelse om säkerhetsföreskrifterna enligt 7.7 inte följts.

7.9.6 Skadegörelse på lös egendom

Avdrag görs med 100 % vid skadegörelse på lös egendom som inte hålls under uppsikt enligt 7.8.

7.9.7 Övriga säkerhetsföreskrifter

Avdrag görs med 20 %, dock lägst 20 000 kr och högst 400 000 kr, om övriga säkerhetsföreskrifter inte följts.

8. Åtgärder vid skada

8.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad och oskadad egendom
- bevara den rätt Försäkringsgivaren kan ha mot den som är ersättningsskyldig med anledning av skadan

8.1.1 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för Försäkringsgivaren, får Försäkringsgivaren göra ett skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha lämnats. Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa.

Om den försäkrade efter det att skada inträffat avstått från sin rätt till ersättning från den som är ersättningsskyldig med anledning av skadan, begränsas Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet gentemot den försäkrade i motsvarande mån och redan utgiven försäkringsersättning ska återbetalas till Försäkringsgivaren.

8.2 Anmälan om skada m.m.

Den försäkrade ska

- så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Om den försäkrade dröjer med skadeanmälan och detta medför skada för Försäkringsgivaren, har Försäkringsgivaren rätt att göra ett skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4.1.3 (Preskription)
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till Försäkringsgivaren
- specificera sitt ersättningskrav och på begäran lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan
- bistå Försäkringsgivaren vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättningens storlek.

Krav från ansvarsförsäkringsgivare i enlighet med den mellan försäkringsbolagen träffade regressöverenskommelsen regleras av Försäkringsgivaren utan att skadeanmälan från den försäkrade krävs.

8.3 Ersättningsanspråk

Ersättningsanspråk ska framställas till Försäkringsgivaren snarast efter det att skadan inträffar och senast 6 månader från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är Försäkringsgivaren fritt från ansvar.

8.4 Besiktning av skada

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsgivarens anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering.

Underlåter den försäkrade sina skyldigheter enligt föregående stycke är Försäkringsgivarens ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

9. Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

9.1 Skadevärderingsregler

9.1.1 Byggnad

9.1.1.1 Byggnad återställs

Om återställande sker inom två år värderas skadan med utgångspunkt från vad det kostar att utan dröjsmål och med användande av rationella metoder och material återställa byggnad.

Med återställande avses reparation eller återuppförande på samma grund av samma eller lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål. Härmed avses även att anskaffa annan lika ändamålsenlig byggnad för samma ändamål på annan plats inom Sverige.

Från återställandekostnaden görs avdrag för värdeminskning genom ålder och bruk på byggnadsdel enligt reglerna i 9.1.1.6 (Tabell för åldersavdrag).

Återställandekostnaden minskas med den värdeökning som kan uppstå till följd av sådan förhöjd ändamålsenlighet som har annan orsak än ändrad belägenhet.

Återställandet måste ske senast inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder som inte beror på den försäkrade, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

Kan utan väsentlig olägenhet återställande ske i samband med normalt underhåll värderas skadan till uppskattad andel av underhållskostnaden.

Om återställande sker på annan plats inom Sverige tillämpas följande regler:

- Skadan värderas till kostnaden för återställande enligt vad som i övrigt anges, dock högst till vad det skulle ha kostat att utan dröjsmål återställa byggnaden på den ursprungliga grunden.
- Återställandekostnaden enligt föregående stycke reduceras med det belopp varmed marknadsvärdet ökar genom att återställande sker på annan plats.

9.1.1.2 Byggnad återställs inte

Återställs inte den skadade byggnaden värderas skadan till skillnaden mellan byggnadens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

9.1.1.3 Oanvänd byggnad

Byggnad som inte används ersätts med kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet.

9.1.1.4 Byggnad med kulturell särart

Om det anges i försäkringsbrevet omfattar försäkringen den merkostnad som föranleds av att skadad byggnad/byggnadsdel på grund av sin kulturella särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material.

9.1.1.5 Hinder på grund av lag eller myndighets föreskrift

Om återställande av byggnad hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift är den försäkrade berättigad till ersättning för restvärdet av kvarvarande delar. Den försäkrade är skyldig att följa Försäkringsgivarens anvisningar och på Försäkringsgivarens bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnaden inte kan användas.

9.1.1.6 Tabell för åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för varje byggnadsdel (installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc.) enligt tabellen nedan. En byggnadsdels ålder räknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk eller byttes ut. Åldersavdraget är högst 80 % för varje byggnadsdel.

Vid skada på målning, tapetsering samt annan väggbeklädnad eller golvbeläggning räknas målningen etc. i varje rum som en byggnadsdel. För byggnadsdel vars underhåll varit eftersatt eller som utsatts för onormalt slitage görs särskilt avdrag på återställande- och reparationskostnaden. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i tabellen för åldersavdrag.

Tabell för åldersavdrag (9.1.1.6)

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år åldersavdrag (görs för både material och arbete)
A. Installationer för el, värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation och maskinell utrustning		
– rörsystem och vatten radiatorer	20 år	5%
– elinstallation	25 år	5%
– värmepanna	8 år	8%
– värmepump och kompressor	3 år	10%
– solfångare, vindkraftverk och hushållsmaskiner	5 år	8%
– övriga installationer och annan maskinell utrustning	5 år	8%
– sanitetsgods	20 år	5%
B. Radio- och TV-antenn (även parabol), markis, utrustning för data-, tele- och TV-kommunikation	5 år	10%
C. Målning, tapetsering och annan väggbeklädnad – dock inte i våtrum	5 år	8%
D. Köks- och garderobsinredning	20 år	5%
E. Golvbeläggning- dock inte våtrum		
– sten, keramik och parkett	25 år	2%
– textil	5 år	8%
– övrigt material	10 år	5%
F. Våtrumsbeklädnad inkl. tätskikt		
– golv- och väggmatta	5 år	8%
– keramiska plattor	10 år	5%
– övrigt material och utförande samt målning	5 år	10%
G. Takbeläggning		
– papp, plast och gummi	10 år	8%
– plåt	20 år	5%
– övrigt material	25 år	5%

Byggnadsdel	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år åldersavdrag (görs för både material och arbete)
H. Skorsten		
– stål och plåt	5 år	8%
– annat material	25 år	2%

9.1.2 Maskinerier

9.1.2.1 Maskinerier som återställs

Skadan värderas till kostnaden för att utan dröjsmål återställa föremålet på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Med återställande avses reparation eller anskaffande av föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

Om föremålet minskat i värde genom ålder, slitage, omodernitet eller minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik med mer än halva återanskaffningsvärdet vid skadetillfället värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet. Återställande ska ske senast inom två år från skadedagen. Den värdeminskning som föremålet efter reparation möjligen kan anses ha genomgått genom skadan beaktas inte.

Avdrag på grund av ökad avkastningsförmåga

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål kan ökas genom tilläggsinvestering som bekostas av försäkringstagaren, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinstökning som kan beräknas uppkomma. Här avses både nominell kapacitetsökning och produktionskostnadsbesparingar.

I det fall avkastningsförmågan hos skadat föremål ökas på grund av att dess återställande inte kan ske genom inköp av likvärdigt föremål, reduceras skadeersättningen med värdet av den vinst som kan beräknas uppkomma genom den ökade avkastningen.

Utökad avkastningsförmåga ska beaktas under en tid av två år från det att återställandet fullbordades. Enbart vinst som kan beräknas överstiga 1 000 000 kr beaktas.

9.1.2.2 Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster

Skadan värderas till kostnaden som inom två år läggs ned på att återställa föremålen. Inaktuella föremål värderas högst till 25 % av kostnaden för att återställa samtliga inaktuella föremål.

9.1.2.3 Maskinerier som är datorer

Vid skada på dator värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan datorns värde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Datorns värde omedelbart före skadan fastställs enligt en schablonmässig värdering enligt vad som framgår av nedanstående tabell. Vid återställande av dator ersätts 100 % av installationskostnaden.

Datorns ålder i månader från den tidpunkt då föremålet togs i bruk	Ersättning i procent av inköpspriset som nytillverkat
≤ 6 mån	100%
> 6 mån	80%
> 12 mån	60%
> 18 mån	40%
> 36 mån	20%
> 54 mån	10%

9.1.2.4 Lindningar till elektrisk utrustning samt värmepump och kompressor

Vid skada på

- lindningar – och på grund härav uppkomna skador på plåtar – till elektrisk utrustning
- värmepump och kompressor

värderas skadan till kostnaden för återställandet. Från den sammanlagda återställandekostnaden (dvs. kostnad för ut- och inmontering, material, arbete och transport), görs avdrag för värdeminskning enligt nedanstående tabell. Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en annan takt än vad som är normalt kan annan bedömning ske.

9.1.2.5 Maskinerier som används i entreprenad- och montageverksamhet

För maskinerier och hjälpmedel som används i entreprenad- och montageverksamhet och som återställs värderas skadan enligt 9.1.2.1 första stycket. Från återanskaffningsvärdet görs avdrag enligt tabellen nedan.

Om egendomen inte återställs värderas skadan till marknadsvärdet omedelbart före och efter skadan. Vid beräkning av marknadsvärdet görs från återanskaffningsvärdet avdrag enligt tabellen nedan. Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %.

Tabell för åldersavdrag (9.1.2.5)

Föremål	Antal år utan åldersavdrag	Avdrag per påbörjat år därefter
Lindningar till:		
– Transformator	12 år	3%
– Generator	12 år	4%
– Motor	8 år	5%
Föremål		
– Värmepump och kompressor	3 år	10%

Beräkning av marknadsvärdet (9.1.2.5)

Föremål	Vid återställande		Om återställande inte sker
	Antal år utan åldersavdrag från den tidpunkt då föremålet togs i bruk som nytillverkat	Avdrag per påbörjat år därefter	Avdrag per påbörjat år från den tidpunkt då föremålet togs i bruk som nytillverkat
Bod, container och ställningar	5 år	10%	10%
Handverktyg och mindre redskap	2 år	20%	20%
Eldrivna verktyg och maskiner/mindre redskap	2 år	20%	20%
Motordrivna maskiner t.ex. kompressor, byggtork och hiss/mindre redskap	2 år	10%	10%
Övriga föremål mindre redskap	5 år	10%	10%

9.1.2.6 Vissa andra föremål

Vid skada på följande föremål värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till marknadsvärdet:

- Motordrivet fordon och släpfordon samt fast monterad utrustning på eller i dessa fordon.
- Duk i plasthall och tält.

Avskrivning för värdeminskning är högst 80 %.

9.1.2.7 Maskinerier som inte återställs

Återställs inte skadat föremål värderas skadan till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

9.1.3 Varor

Skadan värderas till varornas värde enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

9.1.3.1 Varor som den försäkrade tillverkat eller har under tillverkning

Skadan värderas till tillverkningskostnaden för att utan dröjsmål återställa varorna. Med återställande avses reparation eller återanskaffning av varor av samma slag. Om varorna inte återställs inom två år värderas de till tillverkningskostnaderna vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat säljas minskat med inbesparade kostnader.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

9.1.3.2 Varor anskaffade eller mottagna i kommission för försäljning

Skadan värderas till vad det kostar att utan dröjsmål återställa varorna. Med återställande avses reparation eller återanskaffning av varor

av samma slag. Om varorna inte återställs inom två år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att återställa dem, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat säljas minskat med inbesparade kostnader. Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

9.1.3.3 Varor sålda och färdiga för leverans

Skadan värderas – om leverans inte kan fullgöras med andra varor – till det avtalade försäljningspriset för varorna minskat med inbesparade kostnader.

9.1.4 Arbetstagares egendom

Skadan värderas enligt reglerna i Försäkringsgivarens hemförsäkringsvillkor.

9.1.5 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för respektive objekttyp om egendomen hade tillhört försäkringstagaren.

9.1.6 Lagrad information

Skadan värderas till skäligen kostnader för att återställa informationen inom två år från skadedagen.

9.1.7 Trädgård och tomtmark

Skadan värderas enligt 9.1.2 Maskinerier. Vid nyplantering av buskar och träd betalas ersättning endast för kostnad för plantor som normalt saluförs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige.

9.1.8 Värdehandlingar

Skadan värderas till de kostnader som inom två år från skadedagen läggs ned för att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

9.2 Skadersättningsregler

Försäkringsgivaren betalar

- skada värderad enligt 9.1 (Skadevärderingsregler), dock högst med försäkringsbeloppet vid helvärdes- och förstariskförsäkring
 - röjningskostnad enligt 9.2.1
 - räddningskostnad enligt 9.2.2
 - dröjsmålsränta enligt 9.2.9
- med avdrag för
- självrisk enligt 11
 - underförsäkring enligt 9.2.4
 - ränta enligt 9.2.9
 - påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt 7.9

9.2.1 Röjningskostnad

Ersättning betalas för kostnad för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av försäkrad egendom efter sådan skada som omfattas av försäkringen under förutsättning att kostnaden uppkommer inom ett år från skadetillfället.

För byggnad betalas ersättning upp till 20 % av skadebeloppet.

För maskinerier och varor betalas ersättning upp till 20 % av skadebeloppet, dock sammanlagt högst 2 000 000 kr.

Vid förstariskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt

- 5.B Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- 5.F Transport
- 5.K Annan skadehändelse

begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

9.2.2 Räddningskostnad

Ersättning betalas för den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 8.1 (Räddningsplikt) om skadan omfattas eller skulle kunna ha omfattats av försäkringen och att kostnaderna med hänsyn till omständigheterna är skäligen.

I samband med sådan egendomsskada som omfattas av försäkringen betalas även ersättning för egendomsskada som uppkommer genom att försäkrad egendom vid skäligen räddningsåtgärd skadas, förkommer eller stjäls. Ersättning betalas dock inte om kompensation kan erhållas från annat håll.

Vid förstäriskförsäkring begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

Om ersättning för skada betalas enligt

- 5.B Genombrott av dammbyggnad, markrörelser, lavin och översvämning
- 5.F Transport
- 5.K Annan skadehändelse

begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och egendomsskada till i respektive villkorspunkt angiven högsta ersättning, såvida inte avtal om högre försäkringsbelopp träffats.

9.2.3 Kostnader som inte ersätts

9.2.3.1 Merkostnader

Ersättning betalas inte för merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t.ex. reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

9.2.3.2 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till Försäkringsgivaren och medverka i Försäkringsgivarens utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för Försäkringsgivaren och att återanskaffa skadad egendom. Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

9.2.4 Underförsäkring

9.2.4.1 Fullvärdesförsäkring

Om uppgifterna i värderingsunderlaget för byggnad inte överensstämmer med förhållandena vid skadetillfället och för låg premie betalas föreligger underförsäkring. Ersättning betalas då endast för så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats.

9.2.4.2 Helvärdesförsäkring

Om försäkringsbeloppet vid skadetillfället understiger försäkringsvärdet föreligger underförsäkring och ersättning betalas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av försäkringsvärdet, dock högst med försäkringsbeloppet.

9.2.4.3 Förstariskförsäkring

Ersättning betalas enligt gällande skadeersättningsregler upp till försäkringsbeloppet utan att underförsäkring åberopas.

Anges i försäkringsbrevet – utöver förstäriskbeloppet – även ett försäkringsvärde (helvärde) och detta värde vid skadetillfället är lägre än det verkliga försäkringsvärdet föreligger underförsäkring.

Ersättning betalas då endast med så stor del av skadan som svarar mot förhållandet mellan betald premie och den premie som skulle ha betalats med hänsyn till försäkringsvärdet vid skadetillfället, dock högst med försäkringsbeloppet.

9.2.4.4 Garanti mot underförsäkring

Vid skada på byggnad, maskinerier och varor betalas ersättning upp till försäkringsbeloppet utan tillämpning av bestämmelser om underförsäkring.

Detta gäller under förutsättning att försäkringsbeloppet vid försäkringsårets början för

- byggnad motsvarar återanskaffningsvärdet
- maskinerier motsvarar återanskaffningsvärdet
- varor motsvarar det beräknade – med hänsyn till vid beräkningstillfället kända omständigheter och förhållanden
- högsta värdet under försäkringsåret.

Om försäkringsbeloppet ändras under försäkringsåret gäller garantin mot underförsäkring från tidpunkten för ändringen. Vid fullvärdesförsäkring av byggnad gäller garantin under förutsättning att uppgifterna i värderingsunderlaget är riktiga.

9.2.4.5 Röjnings- och räddningskostnad vid underförsäkring

Vid underförsäkring betalas röjnings- och räddningskostnader i samma proportion som egendomsskadan.

9.2.5 Samtidig allframtidsförsäkring

Vid samtidig allframtidsförsäkring betalas ersättning för skada värderad enligt skadeersättningsreglerna minskad med den ersättning som kan erhållas från allframtidsförsäkringen.

9.2.6 Inteckningshavare

9.2.6.1 Förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt

För den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning.

Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av Försäkringsgivaren tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället.

9.2.6.2 Företagsinteckning

Om långivare som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos Försäkringsgivaren, har denne, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, blixtnedslag eller explosion. Detta gäller oavsett om ersättningen betalas på grund av brandförsäkringsavtal eller annat tillämpligt försäkringsavtal.

Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

Vid fullvärdesförsäkring av byggnad beräknas värdet enligt av Försäkringsgivaren tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället.

9.2.7 Skadeersättningsregler i övrigt

Försäkringsgivaren har rätt att i stället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Försäkringsgivaren är inte skyldigt att ta hand om skadad egendom men har rätt att efter att ha lämnat ersättning för den skadade egendomen helt eller delvis överta äganderätten till denna.

Kommer egendom för vilken ersättning betalats till rätta ska egendomen snarast ställas till Försäkringsgivarens förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar erhållen ersättning.

9.2.8 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att Försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte medfört ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsgivaren fått utredningen eller värderingen.

9.2.9 Ränta

Om skadeersättning betalas senare än vad som anges i 9.2.8 (Tidpunkt för betalning av ersättning), betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om återställande sker efter det att ersättning betalats för den skadade egendomens marknadsvärde minskas skadeersättningen med den ränta som belöper sig på marknadsvärdeersättningen under tiden till dess att återställande sker. Ränta beräknas enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den understiger 500 kr.

10. Avbrottsförsäkring

10.1 Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- annan i försäkringsbrevet angiven försäkrad såsom innehavare av försäkrad rörelse

10.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrott som uppkommer under ansvarstiden till följd av egendomsskada som inträffar under försäkringstiden om Försäkringsgivarens ansvar föreligger enligt försäkringsvillkor Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1. Ansvarstiden är 12 månader om inget annat anges i försäkringsbrevet.

10.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrott till följd av egendomsskada som inträffar inom Norden

- på försäkringsställe eller på plats i dess omedelbara närhet
- hos leverantör eller köpare
- på försäkringsställe arbetsområde för entreprenadverksamhet om det i försäkringsbrevet anges att entreprenad- och montageförsäkring ingår

10.4 Vad som är försäkrat

10.4.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Försäkringen gäller för förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag för försäkrad verksamhet. Med försäkringsmässigt täckningsbidrag avses resultatet av följande beräkning av poster bokförda enligt kontoplan EU BAS99 (om sådan används eller skulle ha använts):

intäkter +

3000–3799 Huvudintäkter, Fakturerade kostnader, Rörelsens sidointäkter, Intäktskorrigeringar

3900–3929 Övriga rörelseintäkter

3980–3999 Erhållna bidrag, övriga ersättningar och intäkter.

kostnader –

4000–4999 Utgifter/kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster

5020–5049 (75 %) Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp

5120–5149 (75 %) Elavgifter för belysning, Värme, Vatten och avlopp

5300–5399 Energikostnader

5400–5499 Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial

5500–5599 Reparation och underhåll

5600–5699 Kostnader för transportmedel

5700–5799 Frakt och transport

6800–6899 Inhyrd personal

6910–6919 Licensavgifter och royalties.

6800–6899 Inhyrd personal

6910–6919 Licensavgifter och royalties.

10.5 Vad försäkringen gäller för

10.5.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Ersättning betalas för avbrott till följd av

- egendomsskada som är ersättningsbar enligt
 - 5.A Brand
 - 5.B Naturskada och dammgenombrott
 - 5.C Inbrott
 - 5.D Rån och överfall
 - 5.E Vatten
 - 5.G Glas- och skyltskada
 - 5.H Skadegörelse och stöld
 - 5.K Annan skadehändelse
- egendomsskada på varor eller kunders egendom som är ersättningsbar enligt 5.A–5.K ovan, även om sådan egendom inte omfattas av egendomsförsäkringen enligt 4.2 (Vad som inte är försäkrat)
- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten
- sådan egendomsskada inom Norden som inträffar hos den försäkrades leverantör eller köpare som skulle ha varit ersättningsbar på försäkringsställe enligt 5.A–E. Ersättningen förutsätter att leveransavtalet är skriftligt och gällande vid skadetillfället
- att tillträde till den försäkrade verksamheten hindras genom avspärrning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet under förutsättning att avspärrningen uppkommit genom en händelse som inte i förväg är planlagd

Om det i försäkringsbrevet anges att

- tilläggsförsäkring A. Maskinförsäkring – byggnad ingår, betalas även ersättning för avbrott som uppstår genom ersättningsbar maskinskada på byggnad

- maskinavbrottsförsäkring ingår, betalas ersättning för avbrott som uppstår genom ersättningsbar maskin-skada på försäkrade maskinerier

Avbrottet ersätts även om egendomsskadan är undantagen enligt 10.3 (Leverantörsåtagande).

10.6 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

10.6.1 Allmänna ersättningsbegränsningar

Ersättning betalas inte för förlust som

- beror på förlängd avbrottstid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t.ex. bristande försäkringsskydd eller kapitalbrist
- orsakas av att en del av ansvarstiden utnyttjas för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets beslut
- utgör förseningsvite såvida inte vitet – även i fråga om storlek – är avtalat enligt allmänna leveransbestämmelser som utfärdats av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde.

10.6.2 Särskilda ersättningsbegränsningar

Beloppsbegränsningar gäller i följande fall:

10.6.2.1 Genombrott av dammbyggnad och markrörelser

Ersättning betalas upp till 3 000 000 kr vid varje avbrottsskada till följd av genombrott av dammbyggnad eller markrörelser enligt Egendomsförsäkring 5.B.1.

10.6.2.2 Översvämning

Ersättning betalas – om inget annat anges i försäkringsbrevet – upp till 4 000 000 kr vid varje avbrottsskada till följd av översvämning enligt Egendomsförsäkring 5.B.

10.6.2.3 Annan skadehändelse

Ersättning betalas – om inget annat anges i försäkringsbrevet – upp till 400 000 kr vid varje avbrottsskada till följd av Egendomsförsäkring 5.9.1 (Annan skadehändelse).

10.6.2.4 Försäkringsställets omedelbara närhet

Ersättning betalas upp till 400 000 kr vid varje avbrottsskada som inträffar i försäkringsställets omedelbara närhet enligt 3 (Var försäkringen gäller).

10.6.2.5 Avspärrning beordrad av myndighet

Ersättning betalas upp till 400 000 kr vid varje avbrottsskada till följd av avspärrning som beordras av Räddningstjänst eller Polismyndighet enligt 5 (Vad försäkringen gäller för).

10.6.2.6 Leverantör eller köpare

Ersättning betalas – om inget annat anges i försäkringsbrevet – upp till 400 000 kr vid varje skada enligt 5 (Vad försäkringen gäller för).

10.7 Försäkringsbelopp

10.7.1 Beloppslös försäkring

Om försäkringsbelopp inte anges i försäkringsbrevet är avbrottsförsäkringen beloppslös.

10.7.2 Försäkring med angivet försäkringsbelopp

Med försäkringsbelopp avses i försäkringsbrevet angivet belopp, vilket utgör försäkrat försäkringsmässigt täckningsbidrag. Försäkringsbeloppet ska vid skadetillfället motsvara det försäkringsmässiga täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under en period motsvarande ansvarstidens längd om skada inte inträffat. I annat fall föreligger underförsäkring.

Försäkringstagaren ansvarar för val av försäkringsbelopp.

10.7.3 Uppgifter för förnyat försäkringsavtal

10.7.3.1 Beloppslös försäkring

För beräkning av förnyat försäkringsavtal ska försäkringstagaren lämna uppgift om vid tidpunkten för uppgiftslämnandet kända värden

avseende

- lönesumma som hänför sig till det senaste förflutna kalenderåret före begynnelsedagen
- fakturerad försäljning enligt det senaste avslutade räkenskapsåret före begynnelsedagen

10.7.3.2 Försäkring med angivet försäkringsbelopp

För beräkning av förnyat försäkringsavtal ska försäkringstagaren lämna uppgift om nytt försäkringsbelopp beräknat enligt 6.2 (Försäkring med angivet försäkringsbelopp).

10.8 Säkerhetsföreskrifter

Utöver de säkerhetsföreskrifter som särskilt avtalats för avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för den egendomsförsäkring vars skadehändelse åberopas. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada begränsas påföljden gemensamt till det avdrag i egendoms- eller avbrottsförsäkringen som är högst. Avdraget kan ökas om särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdraget kan minskas eller helt tas bort om

- det kan antas att skada skulle ha inträffat även om föreskriften följts. Ersättning betalas då för den skada som kan antas skulle ha inträffat även om föreskriften följts
- ingen av dem som anges i Egendomsförsäkring 7.2 varit försumlig
- särskilda skäl finns med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

10.9 Åtgärder vid skada

10.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade och dennes anställda i ledande ställning inom företaget eller på platsen ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat

utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift

- söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften
- bevara den rätt Försäkringsgivaren kan ha mot den som är ersättningskyldig med anledning av skadan.

10.9.1.1 Påföljd när räddningsplikt inte fullgörs

Om den försäkrade uppsätligen eller av grov vårdslöshet inte fullgör sin räddningsplikt och detta medför skada för Försäkringsgivaren, får Försäkringsgivaren göra skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats. Detsamma gäller om den försäkrade åsidosatt sina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skada skulle inträffa.

10.9.2 Anmälan om skada m.m.

Den försäkrade ska

- så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Om den försäkrade dröjer med skadeanmälan och detta medför skada för Försäkringsgivaren, har Försäkringsgivaren rätt att göra ett skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha lämnats. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4.1.3 (Preskription)
- vid stöld, inbrott, rån eller överfall snarast polisanmäla händelsen och skicka anmälan till Försäkringsgivaren
- bistå Försäkringsgivaren vid skadeutredningen och på anmodan styrka ersättningskravet, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättnings storlek

10.9.3 Ersättningsanspråk

Skriftligt ersättningsanspråk ska framställas till Försäkringsgivaren senast tre månader efter ansvarstidens slut. Framställs kravet senare är Försäkringsgivaren fritt från ansvar.

10.10 Skadevärderings- och skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

10.10.1 Skadevärderingsregler

10.10.1.1 Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag

Ersättning betalas för förlust värderad till skillnaden mellan det försäkringsmässiga täckningsbidraget som den försäkrade beräknas skulle ha uppnått om skadan ej inträffat och det faktiskt uppnådda försäkringsmässiga täckningsbidraget under ansvarstiden minskat med

- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som omfattas av ersättningen för egendomsskadan, t.ex. för varor och eget reparationsarbete
- den avkastning som den försäkrade under ansvarstiden erhållit på ersättningsbelopp som betalats för egendomsskadan
- kostnader som kunnat inbesparas
- avskrivningar som har reducerats till följd av skadan
- det försäkringsmässiga täckningsbidrag som uppstått i annan rörelse som den försäkrade eller annan för dennes räkning driver på grund av skadan

10.10.1.2 Speciella regler vid uthyrning av byggnad

Skadebeloppet utgörs av den förlust – värderad enligt 9.1.1 – som den försäkrade åsamkas genom nedsättning av hyra för lokal eller lägenhet som hyresgäst enligt lag eller avtal av standardkaraktär har rätt till. För bostadsrättslägenhet beräknas hyresförlusten på motsvarande sätt med utgångspunkt från den nedsättning av avgiften som kan krävas enligt lag eller bostadsrättsföreningens stadgar.

Gör hyresgäst bruk av sin rätt enligt lag att med anledning av skadan säga upp hyresavtalet före hyrestidens utgång och kan lokalen sedan den reparerats inte hyras ut för den återstående tiden, ersätts hyresförlust även för denna tid, dock högst för tre månader. För uthyrd lokal ska hyreskontrakt vara tecknat före skadedagen.

För sådan del av byggnaden, som försäkringstagaren själv använder eller utan ersättning upplåter till annan, beräknas hyresförlusten som om byggnaden varit uthyrd mot skälig hyra.

10.10.2 Skadeersättningsregler

Försäkringsgivaren betalar

- skada värderad enligt 9.1 (Skadevärderingsregler)
 - räddningskostnader enligt 9.2.2
 - ränta enligt 9.2.9
- med avdrag för
- karens enligt 10.11
 - underförsäkring enligt 9.2.4
 - påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts enligt 8 (Säkerhetsföreskrifter)

10.10.3 Räddningskostnader

Ersättning betalas för skäliga kostnader som den försäkrade haft för att fullgöra sin räddningsplikt enligt 8.1 (Räddningsplikt), dock högst med det belopp varmed förlusten av det försäkringsmässiga täckningsbidraget minskat. Medför sådan kostnad nytta även under eventuell karenstid eller efter ansvarstidens slut, ersätts högst det belopp som kan anses falla på ansvarstiden med undantag av karenstiden.

10.10.4 Kostnader för att framställa krav

Ersättning betalas inte för den försäkrades kostnader för att framställa krav till Försäkringsgivaren och medverka i Försäkringsgivarens utredning av skadan. Således ersätts inte t.ex. kostnader avseende nedlagd tid för att anmäla skadan till polisen, att inventera skadans omfattning, att delta i möten med hantverkare och representanter för Försäkringsgivaren och att återanskaffa skadad egendom. Ersättning betalas inte heller för den försäkrades kostnad för utomstående experter såsom ekonomer, jurister eller tekniker.

10.10.5 Ränta

Ersättning betalas för ränteförlust under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av sådan ränteförlust betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Om skadeersättning betalas senare än vad som anges i 9.2.9 (Tidpunkt för betalning av ersättning), betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalas ränta enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om den understiger 500 kr.

10.10.6 Verklig förlust

Försäkringen ska inte ge den försäkrade någon vinst utan endast ge ersättning för genom avbrottet uppkommen förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag och ersättning för räddningskostnad.

10.10.7 Tidpunkt för betalning av ersättning

Skada regleras efter ansvarstidens slut eller tidigare om parterna är överens om att så ska ske. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger denne.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsgivaren fått utredningen eller värderingen.

10.10.8 Underförsäkring

10.10.8.1 Beloppslös försäkring

Full försäkring föreligger om i försäkringsbrevet angiven lönesumma motsvarar lönesumman enligt 10.7.3 (Uppgifter för förnyat försäkringsavtal). Om det visar sig att den verkliga lönesumman är högre än den angivna lönesumman föreligger underförsäkring. Ersättning betalas då endast för så stor del av avbrottsskadan som svarar mot förhållandet mellan den uppgivna och den verkliga lönesumman.

10.10.8.2 Försäkring med angivet försäkringsbelopp

Om försäkringsbeloppet är lägre än det försäkringsmässiga täckningsbidrag den försäkrade beräknas ha uppnått om skada ej inträffat enligt 10.10.2 (Förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag), föreligger underförsäkring och ersättning betalas endast för så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av det beräknade täckningsbidraget.

10.10.8.3 Försäkring av enbart byggnad

Om ersättning för byggnadsskadan minskats på grund av underförsäkring reduceras ersättningen för hyresförlust i motsvarande omfattning.

10.11 Karens

Försäkringen omfattar inte avbrott under karenstiden. Karenstiden räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffade.

Karenstiden är, om inte annat anges i försäkringsbrevet, 24 timmar. Dock gäller lägst en karenstid av 48 timmar vid skada

- som omfattas av oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme till den försäkrade verksamheten
- genom elfenomen på elektrisk utrustning enligt 5.A (Brand)
- genom blixtnedslag på elektrisk utrustning enligt 5.B (Naturskada och dammgenombrott)
- genom översvämning enligt 5.B (Naturskada och dammgenombrott)
- som omfattas av 5.K (Annan skadehändelse).

11. Ansvarsförsäkring

11.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den försäkrade och dennes arbetstagare för skada orsakad i tjänsten. Med försäkrad avses försäkringstagaren och den som är medförsäkrad i försäkringsbrevet.

11.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under försäkringstiden. Vid miljöskada gäller försäkringen enbart för skada som upptäcks under försäkringstiden.

11.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom de geografiska områden som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen gäller i hela världen för skada som inträffar vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor.

Försäkringen gäller dessutom i hela världen, utom i USA och Kanada, för skada genom indirekt export.

11.4 Vad som är försäkrat

Försäkringen gäller för skadeståndsanspråk till följd av sak- och personskada som framställs mot den försäkrade

- och som har uppkommit i den verksamhet som anges i försäkringsbrevet
- såsom ägare, brukare eller tomträttsinnehavare av fastighet, där verksamheten bedrivs samt för byggnads- och anläggningsarbeten som utförs på sådan fastighet.

Försäkringen gäller dessutom för skadeståndsanspråk till följd av ren förmögenhetsskada vid ingrediens- och komponentsskada, samt skada enligt personuppgiftslagen och miljöbalken med begränsade försäkringsbelopp.

11.5 Vad försäkringen gäller för

11.5.1 Omfattning

Försäkringen gäller för verksamhets- och produktansvar.

11.5.1.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada

- enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler
- enligt försäkrade avtal

samt för sådan förmögenhetsskada som är en direkt följd av en enligt detta villkor ersättningsbar person- eller sakskada.

11.5.1.2 Ren förmögenhetsskada

11.5.1.2.1 Ingrediens- och komponentskada

Försäkringen gäller för skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada som beror på att egendom

- med vilken levererad produkt förenats (genom exempelvis sammanfogning, sammansmältning, blandning, pressning, applicering, ytbehandling eller emballering)
 - som – efter bearbetning eller förädling eller annan användning av levererad produkt – helt eller till en del består av denna produkt
 - som är djur eller växter, efter förbrukning av levererad produkt
 - som är informationsbärare (såsom trycksaker eller datamedia) efter överföring av information från levererad produkt
- skadas eller försämras, blir dyrare att bearbeta eller framställa, minskar i värde eller – helt eller delvis – inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

11.5.1.2.2 Skada enligt personuppgiftslagen

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan bli skyldig att betala enligt 48 § personuppgiftslagen (1998:204). Försäkringsbeloppet framgår av kap. 7 (Försäkringsbelopp).

11.5.1.2.3 Skada enligt miljöbalken

Försäkringen omfattar ren förmögenhetsskada enligt miljöbalken (1998:808). Försäkringsbeloppet framgår av kap. 7 (Försäkringsbelopp).

11.5.2 Åtagande

Vid skadeståndskrav, som omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken, åtar sig Försäkringsgivaren för den försäkrades räkning att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala rättegångskostnader eller skiljemannakostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få av motpart eller av annan
- ersätta det skadestånd som överstiger gällande självrisk och som den försäkrade är skyldig att betala enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler eller enligt försäkrade avtal.

11.6 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för).

11.6.1 Skada på levererad produkt eller felaktigt utfört arbete

Försäkringen gäller inte för skada på produkt som den försäkrade levererat eller för felaktigt utfört arbete. Försäkringen omfattar inte heller kostnader för någon av följande åtgärder som har anknytning till produkt eller arbete som den försäkrade levererat eller utfört:

- information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist
- reklamation eller undersökning
- återtagande eller borttagande
- omleverans eller utbyte
- prisavdrag, täckningsköp eller hävning
- reparation eller justering.

Försäkringen gäller dock om skadan inträffar till följd av att den försäkrade fullgör annat avtal än det tidigare leveransavtalet eller utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

11.6.2 Garantiåtagande

Försäkringen gäller inte för skada i den mån den försäkrade är ansvarig för skadan enbart på grund av uttrycklig eller underförstådd utfästelse eller garanti.

11.6.3 Kända fel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av levererad produkt om den försäkrade eller dennes arbetsledning känt till, eller bort känna till, felet eller bristen innan skadan uppkom och underlåtit att vidta rimliga åtgärder för att förhindra den.

11.6.4 Bristfälliga undersökningar

Försäkringen gäller inte om den försäkrade eller dennes arbetsledning inte låtit utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa levererad produkts lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att defekt i produkten inte upptäckts.

11.6.5 Arbetsskada och patientskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada eller patientskada. Detta undantag tillämpas dock inte i den mån lagenlig regressrätt föreligger mot den försäkrade.

11.6.6 Vissa personskador

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- produkt i dess egenskap av läkemedel
- skadebringande egenskaper hos tobak.

11.6.7 Flyg- och flygplatsansvar

Försäkringen omfattar inte skada genom luftfartyg och inte heller det ansvar som kan åläggas den försäkrade i dennes egenskap av flygplatsansvarig.

11.6.8 Fartyg och ansvar på sjön

Försäkringen omfattar inte sakskada till följd av kollision orsakad genom fartyg eller båt eller av deras bogserade föremål.

11.6.9 Omhändertagen egendom

Försäkringen omfattar inte skada på omhändertagen egendom.

11.6.10 Hyrd egendom m.m.

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller någon för dennes räkning hyrt, leasat, lånat eller nyttjat.

11.6.11 Trafikskador

Försäkringen gäller inte för skada som

- omfattas av Trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lagstiftning
- inträffar till följd av trafik med motorfordon när det används inom inhägnat tävlingsområde.

11.6.12 Vite, böter och straffskadestånd

Försäkringen gäller inte för böter, vite eller straffskadestånd såvida det inte är fråga om sådan skadeståndsskyldighet som bortsett från benämningen böter, vite eller straffskadestånd omfattas av denna försäkring.

11.6.13 Byggherreansvar

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av miljöbalken (1998:808) eller andra grannelagsrättsliga regler som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre vid mark-, byggnads-, anläggnings- eller installationsarbeten.

Försäkringen gäller dock om investeringskostnaden för arbetet är högst 2 000 000 kr och den försäkrade inte är ett byggnadsentreprenadföretag. Försäkringsbeloppet är vid sådan skada begränsat till 1 000 000 kr per försäkringsår för sak- och ren förmögenhetsskada. Vid personskada är försäkringsbeloppet 10 000 000 kr per försäkringsår.

11.6.14 Miljöskador

Försäkringen gäller inte för skada till följd av

- förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark
- ändring av grundvattennivån
- buller, skakning, värme, lukt eller ljus

- fukt eller kondens
 - översvämning i samband med nederbörd, eller
 - annan liknande störning
- såvida inte skadan beror på
- att fel – dock ej fel i planering eller konstruktion eller val av arbetsmetod – tillfälligt begås vid användning av eller arbete på byggnad, anläggning eller anordning och skada därigenom uppkommer plötsligt och oförutsett
 - att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad, anläggning eller anordning.
- Undantaget avser inte skada genom levererad produkt.

11.6.15 Rådgivande verksamhet (konsultuppdrag)

Försäkringen gäller inte för skada till följd av fel eller brist vid rådgivning, när den försäkrades uppdrag utesluttande avser rådgivning eller annan konsultverksamhet.

11.6.16 Skadeståndskrav mellan de försäkrade m.fl. (cross liability)

Om inte annat anges i försäkringsbrevet gäller inte försäkringen för skadeståndskrav mellan de försäkrade och inte heller mellan den försäkrade och den försäkrades moder- eller dotterbolag, eller skadeståndskrav mellan den försäkrade och ett företag eller en verksamhet

- i samma koncern
- där ägarrelationen mellan den försäkrade och den skadeståndskrävande är 50 % eller mer
- där den försäkrade ensam eller tillsammans med medförsäkrad, eller aktieägare i dessa, eller aktieägares familj har mer än 50 % ägande eller betydande inflytande. Som familj ska förstås make, maka, barn, föräldrar, syskon och deras sambo. Med sambo avses person som den försäkrade har levt tillsammans med under äkten-skapsliknande former under de två senaste åren.

11.7 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet anges i försäkringsbrevet och är den högsta sammanlagda ersättning som Försäkringsgivaren betalar för skadestånd, inklusive ränta, utrednings-, förhandlings-, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader. Med utrednings- och förhandlingskostnader avses kostnad för arbete som utförs av annan än Försäkringsgivarens personal.

Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är begränsad till

- ett försäkringsbelopp vid varje skada
- två försäkringsbelopp per försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 11.5.1.2.1 (ingrediens- och komponentskada) är Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet begränsad till 10 000 000 kr per skada och försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 11.5.1.2.2 (personuppgiftslagen) är Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet begränsad till 500 000 kr vid varje skada och till 5 000 000 kr för samtliga skador som inträffat under samma försäkringsår.

Vid skadeståndsskyldighet enligt punkten 11.5.1.2.3 (miljöbalken) är Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet begränsad till 500 000 kr per skada och försäkringsår.

11.8 Säkerhetskrav

Dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar ska förvaras på sådant sätt att de på Försäkringsgivarens begäran kan uppvisas vid inträffad skada.

Om den försäkrade inte följt dessa bestämmelser och det kan antas vara till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats.

11.9 Åtgärder vid skada

11.9.1 Räddningsplikt

När skada som kan förväntas föranleda skadeståndskrav inträffar eller kan befaras komma att inträffa, ska den försäkrade efter förmåga vidta åtgärder för att hindra eller minska skadan.

Den försäkrade ska vidare om någon annan är ersättningsskyldig, vidta nödvändiga åtgärder för att bevara Försäkringsgivarens rätt mot denne. Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte följt sin räddningsplikt enligt ovan och om det kan antas ha varit till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren berättigad till skäligt avdrag på den ersättning som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

11.9.2 Skadeanmälan

Skada som kan förväntas medföra skadeståndskrav ska anmälas till Försäkringsgivaren så snart som möjligt.

Den som vill utnyttja försäkringen måste anmäla detta inom 6 månader från det att någon gjort gällande ett skadeståndsansvar mot den försäkrade. Om så inte sker är Försäkringsgivaren fritt från sina åtaganden enligt 11.5.2.

11.9.3 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning utföra de utredningar, analyser och undersökningar som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

11.9.4 Förlikning

Om Försäkringsgivaren så begär är den försäkrade skyldig att medverka till en förlikning med den skadelidande. Kommer en förlikning inte till stånd på grund av den försäkrades bristande medverkan upphör Försäkringsgivarens åtagande gentemot den försäkrade enligt 11.5.2. Det åligger Försäkringsgivaren i sådant fall att skriftligen upplysa den försäkrade om tidpunkten för upphörandet.

Den försäkrade har inte rätt att utan Försäkringsgivarens tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller betala ersättning. Iakttar den försäkrade inte av Försäkringsgivaren lämnade föreskrifter i skadeärendet är Försäkringsgivaren – om inte kravet uppenbart var lagligen grundat – fritt från sina åtaganden enligt 11.5.2.

11.9.5 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som rör försäkringen kallats till förhör inför polismyndighet eller annan myndighet eller har denne i sådan sak instämts till domstol, ska denne omedelbart underrätta Försäkringsgivaren om detta. Försäkringsgivaren äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången nödvändiga anvisningar och instruktioner.

Om den försäkrade inte iakttar ovan angivna skyldigheter – och detta kan anses ha varit till men för Försäkringsgivaren – kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Försäkringsgivaren och Försäkringsgivaren är inte heller skyldigt att ersätta rättegångs- eller skiljemannakostnader.

11.10 Skadeersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

11.10.1 Serieskada

Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp

- för skador som orsakats av samma fel, defekt eller säkerhetsbrist hos en eller flera produkter, oavsett om skadorna inträffar under ett eller flera försäkringsår
- för flera skador som uppkommit av samma orsak och som inträffat vid samma tillfälle.

Det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade tillämpas.

11.10.2 Miljöskada

Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är begränsad till ett försäkringsbelopp vid miljöskador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle. Det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan upptäcktes tillämpas. Endast kostnad som är hänförlig till den del av skadan som upptäcks under försäkringstiden omfattas av försäkringen.

11.10.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft utgift (räddningskostnad) för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, betalas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. Ersättning betalas dock inte för att avvärja befarad skada på grund av säkerhetsbrist eller defekt hos produkt som den försäkrade levererat. Ersättning betalas inte heller för kostnad för sanering av egen egendom eller på fastighet som ägs, hyrs eller nyttjas av den försäkrade.

11.10.4 Räntebestämmelser

Ersättning betalas inte för räntekostnader som uppkommit på grund av den försäkrades dröjsmål att göra vad som enligt detta villkor krävs av denne.

11.11 Självrisk

11.11.1 Självrisk

Avtalad självrisk anges i försäkringsbrevet. Förhöjd självrisk tillämpas vid vissa skadehändelser (se 11.11.2). Den förhöjda självrisken tillämpas alltid om den är högre än avtalad självrisk.

En självrisk dras vid varje skada från de sammanlagda kostnader som omfattas av försäkringen.

Endast en självrisk tillämpas:

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera produkter
- för skador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle.

I dessa fall tillämpas den självrisk som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade. Endast en självrisk tillämpas vid miljöskador som uppkommit av samma orsak vid samma tillfälle. Vid miljöskada tillämpas den självrisk som gällde vid den tidpunkt då första skadan upptäcktes.

11.11.2 Förhöjd självrisk

Självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av basbeloppet och högst 5 basbelopp, vid sakskada genom sprutmålning, sprängningsarbete eller vid skada på ledningar och kablar i marken genom markarbete.

Självrisken är 30 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp, vid sakskada genom brand som uppkommit till följd av heta arbeten. Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

12. Särskilt villkor - Värmekulvert

12.1 Vad som är försäkrat

Värmekulvert som är högst 20 meter räknat från anslutningen till försäkrad byggnad.

12.2 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för oförutsedd fysisk skada. Vid ersättningsbar skada på värmekulvert betalas även ersättning för kostnad för lokalisering och friläggning för att möjliggöra reparation samt kostnad för återställande efter sådan reparation.

12.3 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 6 (Vad försäkringen inte gäller för). Ersättning betalas inte för skada

- som beror på bristande funktion på grund av feldimensionering, otillfredsställande inreglering eller liknande
- som består i förlust av värmeenergi eller värmebärare, som är av sådan art att den inte påverkar egendomen användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på värmekulvert som inte är provad och godkänd i vedertagen ordning
- genom ras eller skred som orsakas av markarbeten
- genom sprängningsarbete.

12.4 Skadevärderings- och ersättningsregler

Observera även skadeersättningsreglerna i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4 (Skadevärderings- och skadeersättningsregler).

12.5 Värmekulvert som återställs

Skadan värderas till reparationskostnaden inklusive kostnad för lokalisering och friläggning av skadestället samt återställande efter reparationen.

Från reparationskostnaden görs avdrag med 5 % per år, dock sammanlagt högst 80 %. Inget åldersavdrag görs de första tio åren räknat från tidpunkten då värmekulverten första gången togs i bruk.

12.6 Kostnader som inte ersätts

Ersättning betalas inte för merkostnader som beror på forceringsåtgärder, t.ex. reparation på övertid, inköp till överpris för snabbare leverans eller transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel.

12.7 Självrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

13 Tilläggsförsäkringar

Nedan angivna försäkringar ingår endast om de anges i försäkringsbrevet.

13.1 Maskinförsäkring – byggnad

Utöver bestämmelserna i Egendomsförsäkring 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10 samt försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1 gäller följande.

13.1.1 Vad som är försäkrat

- Byggnad
- Till byggnad hörande anläggningar och system – utanför byggnad och inom fastigheten – för
 - vatten, värme och avlopp
 - ventilation, luftkonditionering, gas och el
 - data-, tele- och TV-kommunikation.

13.1.2 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd fysisk skada genom inre orsak. Med inre orsak avses skada till följd av

- elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V
- mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen
- fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftsansvarig
- oförutsett avbrott i leverans av media, t.ex. el, gas, vatten, värme eller kyla.

13.1.3 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 3 (Vad försäkringen inte gäller för).

13.1.4 Undantagna skadeorsaker och skadehändelser

Ersättning betalas inte för skada

- till den del som skadan består i förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas.
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller kan avhjälpas genom normal service eller justering.

13.1.5 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av 4.2 (Vad som inte är försäkrat) omfattar försäkringen inte skada på fundament, rökgång, murverk, inmurning och infodring.

13.1.6 Självrisk

13.1.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

13.2 Maskinförsäkring – maskinerier och datainformation

Utöver bestämmelserna i Egendomsförsäkring 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10 samt försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1 gäller följande.

13.2.1 Vad som är försäkrat

- Maskinerier som anges i försäkringsbrevet med objekttypen maskinerier eller på annat sätt
- Datainformation upp till 80 000 kr. Har högre försäkringsbelopp avtalats, vilket i så fall anges i försäkrings-brevet, gäller detta belopp utöver 80 000 kr.

13.2.2 Vad försäkringen gäller för

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd fysisk skada genom inre orsak. Med inre orsak avses skada på maskinerier och datainformation till följd av

- elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V
- mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen
- fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftsansvarig
- maskinell bearbetning eller framställning av varor
- oförutsett avbrott i leverans av media, t.ex. el, gas, vatten, värme eller kyla.

13.2.3 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 3 (Vad försäkringen inte gäller för).

13.2.4 Undantagna skadeorsaker och skadehändelser

Ersättning betalas inte för skada

- till den del som skadan består i förslitning, förbrukning, sprickbildning, utmattning, korrosion (t.ex. rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning, såvida inte skadan uppkommer på grund av en extraordinär händelse. Med en extraordinär händelse avses en plötslig och oförutsedd händelse som ligger utom ramen för de risker som normalt är förbundna med användningen av den egendom som skadas
- som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på montagearbeten eller skada som orsakas av sådana arbeten. Undantaget tillämpas inte om skadan uppkommer i samband med att försäkringstagaren med egen personal på försäkringsställe utför löpande under-hållsarbete eller demontage- och montagearbeten på försäkrad egendom
- genom smälta.

13.2.5 Undantagen egendom

Utöver vad som framgår av 4.2 (Vad som inte är försäkrat) omfattar försäkringen inte skada på

- förbrukningsmaterial om skadan har samband med materialets användning och förbrukning. Med förbrukningsmaterial avses t.ex. drivmedel, smörjmedel, linor, packningar, remmar och transportband
- utbytbara verktyg t.ex. formar, knivar, krossverktyg, press- och stansverktyg samt slagor
- fundament, murverk, inmurning och infodring.

13.2.6 Självrisk

13.2.6.1 Grundsjälvrisk

Vid varje skada avgår från de sammanlagda kostnaderna för skada, röjning och räddning en grundsjälvrisk som är 20 % av basbeloppet. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk, vilken då anges i försäkringsbrevet.

13.3 Merkostnad avseende byggnads/byggnadsdels kulturella särart

13.3.1 Vad försäkringen gäller för

Med ändring av skadevärderingsreglerna för byggnad lämnas vid återställande av byggnad/byggnadsdel ersättning för den merkostnad som föranleds av att skadad byggnad/byggnadsdel på grund av sin kulturella särart inte kan återställas på ett rationellt sätt beträffande metoder och material.

13.3.2 Försäkringsform och försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är det belopp som anges i försäkringsbrevet.

Försäkringen är en förstariskförsäkring, vilket betyder att försäkringsbeloppet fastställs oberoende av egendomens värde.

13.4 Krisförsäkring

13.4.1 Vem försäkringen gäller för

De försäkrade är

- försäkringstagaren
- dennes arbetstagare
- make/sambo till försäkrad, om försäkrad avlider under tjänsteutövning till följd av sådan skadehändelse som medför rätt till ersättning enligt 4 (Vad försäkringen gäller för).

13.4.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under försäkringstiden om Försäkringsgivarens ansvar föreligger enligt försäkringsvillkor Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1.

13.4.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i samband med skada som inträffar vid tjänsteutövning inom Norden.

13.4.4 Vad försäkringen gäller för

13.4.4.1 Skadehändelser

Ersättning betalas för kristerapi för försäkringstagaren eller dennes arbetstagare, som råkar ut för eller är närvarande vid någon av följande händelser:

- brand, inbrott eller explosion på försäkringsställe
- rån och överfall eller hot
- olycksfall, varmed avses en kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom en plötslig yttre händelse och detta medför en psykisk kris.

Vid rån och överfall eller hot gäller försäkringen även under icke arbetstid då arbetstagaren ansvarar för arbetsgivarens egendom.

Ersättning betalas även för kristerapi för make/sambo till försäkrad, om försäkrad avlider under tjänsteutövning till följd av ovan angivna skadehändelser.

13.4.4.2 Behandling

Försäkringsgivaren tillhandahåller kristerapi (psykologkonsultation) med högst tio behandlingstillfällen per försäkrad och skada.

Tiden under vilken behandlingen ges är begränsad till tolv månader från skadetillfället. Behandling sker hos psykolog som utses i samråd med Försäkringsgivaren. All behandling sker i Sverige.

13.4.4.3 Resekostnad

Ersättning betalas för nödvändiga och skäliga resekostnader för behandling i Sverige.

13.4.5 Vad försäkringen inte gäller för

Observera även de generella undantagen i försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 3 (Vad försäkringen inte gäller för).

13.4.5.1 Ersättning betalas inte för behandling föranledd av skada som

- de försäkrade tillfogat varandra
- uppstår i samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till uppsåtlig brottslig gärning.

13.4.6 Åtgärder vid skada

Den försäkrade ska så snart som möjligt efter inträffad skada anmäla skadan. Se även försäkringsvillkoret Allmänna avtalsbestämmelser VAA2012:1, 4.1.3 (Preskription).

13.4.7 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

14. Definitioner

Begrepp	Förklaring
Anställd	• Fysisk person som utför arbetsuppgifter i försäkrads ordinarie verksamhet om ersättning för dennes arbete utgår från försäkrad • studerande som praktiserar hos försäkrad • styrelseledamot, dock endast i samband med utövande av tjänst eller annat ideellt uppdrag hos försäkrad • fysisk person som tillfälligt tillhandahålles försäkrad av arbetsförmedling eller liknande förmedling för att utföra arbetsuppgifter som normalt utförs av anställda. I förmögenhetsbrottsförsäkringen avses med anställd även den som tidigare varit anställd hos försäkrad, dock endast under 30 dagar efter anställningens upphörande.
Ansvarstiden	Den tidsperiod under vilken förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller uppkomna extrakostnader ersätts. Ansvarstidens längd räknas från den tidpunkt då egendomsskadan inträffar.
Arbetsområde	Den eller de platser till vilken egendom och material ska levereras eller där arbeten ska utföras av den försäkrade för utförande av entreprenaden.
Arbetsskada	Arbetsolycksfall, olycksfall på väg till och från arbetet samt arbetssjukdom.
Arbetsstagares egendom	Personlig löseegendom som kan försäkras enligt Försäkringsgivarens hemförsäkringsvillkor.
Avbrott	Sådan inskränkning i den försäkrade rörelsen som föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag.
Avbrottstid	Den tidsperiod från skadedagen under vilken egendomsskadan föranleder förlust av försäkringsmässigt täckningsbidrag eller insatser för att undvika sådan förlust.
Basbelopp	Det prisbasbelopp som fastställs enligt lagen om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade. Vid beräkning av självrisk uttryckt i basbelopp avrundas självrisk nedåt till närmaste 100-tal kronor. Andra belopp uttryckta i basbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.
Brottslig handling	En handling som enligt tillämplig nationell lagstiftning utgör ett brott och för vilket brott gärningsmannen dömts genom en lagakraftvunnen dom eller – om gärningsmannen inte dömts – den utredning som den försäkrade har presenterat är sådan att det är ställt utom allt rimligt tvivel att brott begåtts av gärningsmannen.
Byggherre	Den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.
Byggnad	Byggnad och sådan egendom som hör till byggnad enl. 2 kap. 2 § jordabalken och som lyder: "Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång, ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel. I enlighet med vad som sägs i första stycket hör därjämte i regel till byggnad, såvitt angår 1. bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskap och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling. 2. butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning. 3. samlingslokal: estrad och sittplatsanordning. 4. ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning. 5. fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri. Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket, hör inte till byggnaden". Till byggnad räknas även • sopsugningsanläggning • oljetank och bränsle inom fastigheten avsedd för försäkrad byggnads uppvärmning • ledningar och utrustning för data-, tele- och TV-kommunikation.
Datainformation	Se Lagrad information.
Dator	Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in- och utenheter, t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, cd-läsare, scanner, modem, datavideoprojektor (pc-kanon). Som dator räknas inte digitala telefonväxlar, digitala intercom-anläggningar, fotosättnings- och bildbehandlingsutrustningar samt dator för styr- och reglerändamål.
Dotterbolag	Varje bolag i vilket försäkringstagaren äger mer än 50 % av rösterna.
Elektrisk utrustning	Elektrisk eller elektronisk enhet, kabel eller elektrisk ledning.

Begrepp	Förklaring
Entreprenadverksamhet	• byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten avsedda för byggnads stadigvarande bruk • montage av mekanisk eller elektrisk utrustning som inte är avsedd för byggnads stadigvarande bruk.
Fakturerad försäljning	Försäljningsvärdet/årsvärdet efter lämnade kassa- och varurabatter (exklusive mervärdesskatt och särskilda varuskatter) för såld, levererad vara eller utförda tjänster.
Fordon	Bil och släpfordon som är täckta med överbyggnad av trä, plåt eller annat hårt material och låsbara dörrar.
Försäkrade avtal	• Allmänna bestämmelser som är utfärdade av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde • sedvanligt kontrakt med strömleverantör där den försäkrade övertagit ansvar enligt ellagen • sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar • avtal om personaluthyrning där den försäkrade åtagit sig att ansvara för skada orsakad av uthyrd personal.
Försäkringslokal	Sammanhängande utrymmen i en byggnad som den försäkrade använder för sin verksamhet. Med försäkringslokal avses även stålcontainer.
Försäkringsställe	Sådan plats som anges i försäkringsbrevet med gatuadress, kvartersnummer eller fastighetsbeteckning där försäkrad egendom förvaras.
Godkända produkter och tjänster	Av Försäkringsgivaren godkända produkter och tjänster som uppfyller i försäkringsvillkoren angivna klasser och nivåer vilka bl.a. finns angivna i Svenska Stölskyddsföreningens publikation Säkerhetsguiden.
Hjälpmedel	Egendom som inte är av förbrukningskaraktär och som erfordras för utförande av entreprenadverksamhet.
Hus	Byggnad på mark helt omsluten av hela och täta golv, väggar och tak.
Inaktuella föremål	Modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster som inte • avser föremål som normalt tillverkas, lagerförs eller anges i gällande katalog eller standardiseringsnorm • anskaffats för underhåll av egna maskiner som fortfarande används • tillhör kunder.
Indirekt export	När en vara eller produkt hamnat utanför det försäkrade geografiska området och den försäkrade kan visa att detta skett utan den försäkrades medverkan eller kännedom.
Inre orsak	Med inre orsak avses skada på maskinerier till följd av • elfenomen på elektrisk utrustning med inkommande och utgående spänning över 400 V • mekaniskt haveri som uppkommer i den skadade egendomen • fel eller försummelse av maskinoperatör eller annan driftsansvarig • maskinell bearbetning eller framställning av varor • oförutsett avbrott i leverans av media, t.ex. el, gas, vatten, värme eller kyla.
Koncern	Grupp av företag förenade som moder- och dotterbolag.
Kulturell särart	Byggnads/byggnadsdels särprägel fastställd i skyddsföreskrift/skyddsbestämmelse genom lag eller förordning på grund av dess kulturhistoriska värde.
Kunders egendom	Kunder tillhörig egendom som mottagits av försäkringstagaren för reparation, förvaring, bearbetning eller dylikt och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten. I värdet av egendomen ingår även de eventuella kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.
Lagrad information	1. Datainformation Information som lagras på band, cd, dvd, diskett eller USB-minne. 2. Ritningar och arkivalier • Originalritningar och andra originalhandlingar, t.ex. manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm • tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande.
Läkemedel	Vara, som är avsedd antingen att vid invärtes eller utvärtes bruk förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom eller sjukdomssymptom hos människor eller annars på angivna sätt användas i samband med behandling av sjukdom, skada eller kroppsfel eller vid förlösning, allt under förutsättning att varan för sådant ändamål genom beredning, dosering eller doseringsanvisning iordningställts för användning. I läkemedel innefattas både registrerade läkemedel och substanser som används vid kliniska försök.

Begrepp	Förklaring
Lönesumma	1. För aktiebolag och ekonomiska föreningar lönekostnaden (kontant bruttoersättning och värdet av kost-, bo- stads- och bilförmåner minskat med kostnadsavdrag) – dock lägst 200 000 kr – för samtliga arbetstagare, dvs. summan (årslönesumman) av de månatliga redovisningar som under rubrik "Avgiftsunderlag A" lämnas till det skattekontor där arbetsgivaren har sin hemvist och på av Skatteverket fastställd blankett för skatte deklaration 2. För övriga företag och enskilda näringsidkare dels lönesumman enligt 1, dels det belopp (lön, arvode etc.) som varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) för samma tid, som avses under 1, tar ut ur rörelsen, dock lägst 200 000 kr för varje i företaget sysselsatt ägare (delägare) och år.
Marknadsvärde	Det sannolika priset på egendomen vid en normal försäljning. Kan detta värde inte fastställas är marknads- värdet återanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet på grund av nya produkter och ny teknik eller annan omständighet.
Maskinerier	Egendom som inte tillhör annan objekttyp och som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning eller är särskilt undantagen i villkoren. Till denna objekttyp räknas sålunda bl.a. • maskiner, inventarier, cistern vars innehåll inte är avsett för byggnads uppvärmning, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen byggnad • förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel • reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap • utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal • trycksaker såsom kataloger och reklamtryck • modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster, såväl aktuella som inaktuella • emballage av inventariekaraktär • egendom anskaffad för uthyrning eller leasing • av försäkringstagaren i hyrd försäkringslokal fast bekostad inredning – även om sådan enligt jordabalken till- hör byggnad – såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.
Miljöskada	• Förorening eller annan inverkan på vattendrag, sjö eller annat vattenområde, grundvatten, luft samt mark • ändring av grundvattennivån • buller, skakning, värme, lukt eller ljus • fukt eller kondens • översvämning i samband med nederbörd • annan liknande störning.
Objekttyper	Beteckning för försäkrade föremål. Objekttyper är: • arbetstagares egendom • byggnad • kunders egendom • lagrad information • maskinerier • pengar och värdehandlingar • trädgård och tomtmark • varor
Patientskada	Skador som ersätts av, eller skulle kunna ersättas av, patientskadeförsäkring eller motsvarande försäkring utomlands och som regleras enligt Patientskadelagen (1996:799) eller motsvarande utländsk lag.
Pengar och värde- handlingar	• Pengar och kontantkort, t.ex. telefon- och parkeringskort • gällande frimärken, obligationer, kuponger, lottsedlar, växlar, checkar, försäljningsnotor och andra fordrings- eller värdebevis t.ex. färd- och inträdesbiljetter samt månads- och årskort. Som värdebevis räknas inte bank- eller kreditkort.
Produkt	Vara eller annan egendom, inklusive sådan egendom som avlämnas enligt ett entreprenadavtal. I produkt innefattas även • sådana i leverans- eller entreprenadavtalet ingående montage- eller installationsarbeten, konstruktioner, råd eller anvisningar som är utförda eller lämnade av den försäkrade • egendom som den försäkrade levererat i samband med utförandet av en tjänst.

Begrepp	Förklaring
Ren förmögenhets-skada	Ekonomisk skada som inte har samband med person- eller sakskada.
Retroaktiv period	Med retroaktiv period avses tidsperioden från det retroaktiva datum som anges i försäkringsbrevet till försäkringens första begynnelse dag.
Rådgivning	• Lämnande av råd och anvisningar • utförande av utredningar, beräkningar, ritningar, beskrivningar etc • projektledning • material- och byggnadskontroll samt besiktningar.
Rån	Våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara inklusive lindrigare våld om våldet och tillgreppet omedelbart uppfattats av den som utsätts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.
Skattemål	Skattemål anses föreligga då målet anhängiggjorts i allmän förvaltningsdomstol.
Skylt	Till skylt räknas tillhörande armatur och stativ. Som skylt räknas inte reklamballong eller skylt av väv.
Stöldbegärlig egen-dom	Med stöldbegärlig egendom avses varor som är: • föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar • antikviteter, konstverk och äkta mattor (handknutna orientaliska) • ur avsedda att bäras t.ex. fick- och armbandsur och hängur • kameror, kameratillbehör och projektorer • apparat/utrustning för ljud- eller bildåtergivning • mobiltelefoner • pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn • tobak, vin och sprit • dator, delar till dator samt till datorn hörande in- och utenheter som t.ex. bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, digital kamera och datavideoprojektor (pc-kanon).
Svensk standard	• Värdevalv, värdeskåp och servicebox enligt SIS 837501, SS 3000, SS 3150 och SS-EN 1143-1 • kontantautomat enligt SS 3495 eller SS-EN 1143-1 • deponeringsskåp enligt SS-EN 1143-1 • säkerhetsskåp och stöldskyddsskåp enligt SS 3492 • kassaskåp enligt SS 3493.
Tillverkningskostnad	Kostnader för direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationsomkostnader. Ett skäligt vinstpåslag kan inkluderas eller fasta tillverkningskostnader exkluderas om särskild notering härom finns införd i försäkringsbrevet.
Transport	Transporten • börjar gälla då egendomen lämnar förvaringsplatsen för upplastning på transportfordonet på den ort där transporten börjar • fortsätter att gälla under transporten och den lastning, omlastning och lossning som sammanhänger med transporten • upphör att gälla då egendomen placerats på avsedd plats.
Trädgård och tomt-mark	• Fastighetens mark, växtlighet, växande gröda, stängsel, staket, flaggstång och brygga eller liknande anordningar • fast lekutrustning, utomhusbelysning, anslutning för motorvärmare, asfaltering och konstverk utomhus. Med konstverk avses byster, skulpturer m.fl. föremål som framställs huvudsakligen för utsmyckningsändamål och vars värde betingas av det konstnärliga utförandet. Till trädgård och tomtmark räknas inte brunn och vattentäkt.
Twist	Anses föreligga när någon helt eller delvis avvisar ett krav.
Twistemål	Ärenden som registreras som tvistemål och – när ärendet prövas av svensk domstol – handläggs enligt rättegångsbalken (1996:271 3§).
USA och Kanada	USA och Kanada inklusive till dessa länder hörande territorier och besittningar samt andra områden som lyder under dessa länders lagstiftning.

Begrepp	Förklaring
Varor	• Råvaror • produkter i arbete • hel- eller halvfabrikat • varuprover • varor anskaffade eller mottagna i kommission för försäljning • emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller säljas tillsammans med denna. Emballage av inventariekaraktär, som är avsett för upprepad sändning och som anskaffats för uthyrning eller leasing hänförs till objekttypen maskinerier. Med varor avses även ej färdigställd egendom – pågående arbeten under utförande – som är avsedd att ingå i tjänsteuppdrag, t.ex. reklammaterial, arkitektmodeller, revisionsmaterial m.m. Färdigställd egendom av detta slag tillhör objekttypen lagrad information.
Värmekulvert	Ledningssystem i mark för distribution av värme och varmvatten. I ledningssystemet ingår rörledning, värmeisolering och skyddshölje.
Återanskaffningsvärde – byggnad	Den kostnad som skulle ha uppkommit, om byggnaden färdigställts som ny vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.
Återanskaffningsvärde – maskinerier	Den kostnad som skulle ha uppkommit om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffas som nyttillverkat vid viss tidpunkt. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk, dock inte kostnader för maskinfundament under såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande jord- eller vattenyta.
Överfall	Skada genom våld på person utan att tillgrepp samtidigt förekommer.

15. Vart du vänder dig om du inte är nöjd

I första hand ska du vända dig till Försäkringsgivaren och ber att få ärendet omprövat. Är vi inte överens, kan du få hjälp med tolkning av försäkringsvillkoret hos Personförsäkringsnämnden eller Allmänna Reklamationsnämnden. Kostnadsfri rådgivning kan också erhållas hos Konsumenternas Försäkringsbyrå. Försäkringsärende kan även prövas i allmän domstol, i första hand vid tingsrätt.